

שבודאי הדור הזה יזכה לראות בנחמות ציון וירושלים, על כן נאה ויפה לנו להתאמץ בכל כחנו לקרב הגאולה שלימה על ידי התעוררות דלתתא להחזיר בתשובה לעצמו וגם לאחרים¹² לעורר אותם כי כל ישראל ערבים זה לזה¹³, **ובודאי כל דבור ודבור עושה רושם למעלה אם הוא לשם שמים**, ובודאי

יידוע דאיתא בקרא אשר לקחתי מיד האמורי בחרבי ובקשתי, חרבי זו תפלה, קשתי זו תורה, וזו, אם לא ישוב בתשובה, חרבו ילטוש קשתו, דרך זו תורה ותפלה שיעשה לו, הכין לכלי מות עכ"ל. ועל ידי התשובה חוזר הכל לקדושה, כנזכר לעיל.

ל) בספר מבשר צדק פירש מה שכתוב "אם אין אני לי מי לי", כי אפילו יחיה אדם אלף שנים ויעסקו בתורה ועבודה אף על פי כן לא יוכל לצאת ידי שמים מה שמחויב לעבוד את השם יתברך. ותרופה אחת מצאנו לו אם יזכה את הרבים בתורה ובמצוות אז תורתם ומצוותם יהיו לו למליצי יושר לפני אב הרחמים יתברך. וזה שאמר אם אין אני לבדי עוסק בתורה ובעבודה אלא אני עוסק עם רבים ומזכה אותם, מי שיעשה מצוות ומעשים טובים לי שייך לי כיון שאני זכיתי אותם וכל מה שעושים יעלה על חשבוני. וכשאני לעצמי עובד השם ואינני מזכה את הרבים מה אני כלומר מה אני נחשב וכו'.

כח) ועוד הפעם אנו מבקשים שלא יהיה דבר הזה קטן בעיני אחינו בני ישראל כי כדאי וראוי לנו לחשוב מחשבות ולעשות איזה תחבולות ועצות גם לתכלית האמת וצריכין אנו לקנא בכת "המיסיאנעריין", שמייגעים הרבה להעלות כבודו של שקר, כי זאת ידוע הוא שמיד בא הבעל דבר בטענות להתבטל דבר מצוה ובפרט לזכות הרבים שזאת המצוה יקרה היא מאד בעיני הקדוש ברוך הוא אבל צריכין אנו לגרש היצר ולומר הלא כמה פעמים אבדתי ממון יותר וגם נתתי ממון במקום אשר אפילו ספק לא היה שייגיע נחת רוח להמקום ברוך הוא וגם נתתי כמה פעמים על (הלאטריע ועוד), ולמה לא אעשה הדבר שעל כל פנים אפשר להיות מצוה, ועבירה בודאי לא, ומכל שכן שהוא מזכה את הרבים כדי לעשות נחת רוח להבורא כל עולמים. הקדוש ברוך הוא ישלם שכר טוב להמחזיקים, להם ולבניהם.

הקדוש ברוך הוא יקיים הבטחתו שאמר "שובו אלי ואשובה אליכם", כי הקדוש ברוך הוא רוצה שיעוררו את עצמם מלמטה ויהיה אתערותא דלתתא על כל פנים כפתחו של מחט בכדי להשתיק המשטינים, ופתע פתאום ישלח לנו השם המבשר טוב משמיע שלום וישועות וישמח לבינו ותגל נפשינו באומר לציון מלך אלהיך במהרה בימינו אמן.

בעזרת השם יתברך

פרשת ויקרא - פרק כ"ג

תיקון נשמות זרוחות

אחת מהעובדות הגדולות אשר רבינו ר' מרדכי מנדבורנא, כממשיך בדרכם של הבעל שם טוב הקדוש ותלמידיו זכותם יגן עלינו, היה לתקן רוחות ונשמות המתגלגלים בחי, צומח, דומם, מדבר או נשמות ורוחות המרחפות באויר ומחכות לבוא יבוא היום אשר בו יזכו לשוב לצור מחצבתם ויתוקנו על ידי הצדיק.

רבינו כמובן התעסק בעבודה גדולה זו בין בשבתו בביתו בין בנסיעותיו אשר הרבה פעמים נסע במיוחד עבור לעשות איזה טובה תיקון לנשמה הזקוקה לזה. הנלווים אל רבינו בנסיעתו סיפרו שרואים בדרך דברים גדולים ונפלאים מאוד, והיו פעמים שבאמצע הנסיעה אמר רבינו אני נוסע בדרך זו בכדי לתקן איזה דבר.

תיקון נשמה תחת השער

באחת מנסיעותיו של רבינו עברו באמצע הדרך ליד בית גדול אשר בו התגורר שר גדול, מסביב לבית היה חצר מוקפת גדר עשוי מברזל ועליו גדר תייל, כראות רבינו את החצר צוה לעצור ולהעמיד את העגלה בצד, רבינו ירד מן העגלה וטייל ליד שער החצר.

מלוי רבינו התפלאו מאוד לפשר מעשיו אך אף אחד לא הרהיב עוז בנפשו לשאול את רבינו על זה. כעבור חצי שעה צוה רבינו לעלות על העגלה ולהמשיך בנסיעה, באמצע הדרך פנה רבינו אל האנשים ואמר להם וודאי

אתם התפלאתם על התנהגותי כאשר טיילתי ליד שער החצר, הנה אספר לכם ותבינו את הדברים לאשורם.

עברייך גדול שלא האמין בשכר ועונש

בעיירה אחת התגורר איש שהיה עברייך גדול והיה מאוד קל בדעתו עד כדי כך שאמר שהוא אינו מאמין בשכר ועונש, וחברו עליו חבריו, ומידי פעם דיברו על לבו בתוכחת מגולה שיסור מסורו שייטיב את דרכיו כי אית דין ואית דיין ויבוא יום שיצטרך ליתן דין וחשבון לפני מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא על כל מה שעשה משך כל ימי חייו, אך הוא תמיד השיב וכי מה איכפת לי מה יהיה לאחר מותי, העיקר הוא שעכשיו אני יכול לעשות כל מה שלבי חפץ בלי הגבלות.

באחת הפעמים אף הוסיף לומר לאחר מותי תוכלו לעשות עמי מה שאתם רוצים אפילו לשים עלי את שער הברזל של החצר, לא עברו ימים רבים, והאיש הזה מת וקיימו חבריו את דברו אשר בעצמו פסק עליו. והנה הוא עומד תחת שער הברזל כשמלאכי חבלה עמו והוא סובל צער רב ויסורים נוראים זה כמה שנים.

וכאשר עברנו דרך שם בכה לפני וביקש ממנו שאעשה לו איזו טובה, וברוך השם עלה בידי לעשות לו טוב.

(סיפורים נפלאים)

כל החיצונים מפחדים

סיפור אחד מנכדי רבינו שהוא בעצמו היה פעם אצל רבינו והגיעה אליו אשה אחת שהיה בה דיבוק לא עלינו וכאשר בא רבינו החוצה לחצר, הגביהה האשה פתאום את עצמה לגובה ונפלה על התנור שעמד בחצר שהיו מבשלים עליו.

שכר פרשת ויקרא - פרק כ"ג **ועונש** **נה**

ופעם אחת צעק הדיבוק ואמר בזה הלשון ווען איהר דאווענט, אלע חיצונים וואס געפינען זיך אונטער דעם הימל באהאלטן זיך אין תהום רבה זיי זאלן נישט פארברענט ווערן פון די ווערטער וואס גייען ארויס פון אייער מויל (= כשאתם מתפללים - כוונתו לרבינו - מתחבאים כל החיצונים שבעולם בתהום רבה כדי שלא ישרפו מהבל פיכם).

(מאמר מרדכי)

הסוסים נעצרו על ידי הנשמות

רבינו נסע פעם לביתו דרך איזה יער גדול, ולפתע באמצע הדרך נעמדו הסוסים באופן פתאומי ולא רצו להמשיך בדרכם, העגלון היכה אותם וניסה בכל מיני תחבולות אך לשוא, הסוסים לא זזים ממקומם, פנה העגלון ואמר לרבינו שהסוסים לא רוצים להמשיך בנסיעה, אמר לו רבינו: אל תכה אותם רק רד יחד עם הנוסעים ותתרחקו מכאן ותחזרו כעבור שעה. הם ירדו מהעגלה וטיילו במקום הרחק מהעגלה, כפי אשר צוה אותם רבינו.

כעבור שעה חזרו והמשיכו בנסיעה, באמצע הדרך סיפר רבינו מה היתה הסיבה שהסוסים נעצרו באמצע הדרך ולא רצו להמשיך בנסיעה, כי עמדו לפניהם כמה מאות נשמות אשר חיכו לי, בידעם שאני אסע דרך כאן והם אחזו בחזקה בסוסים ולא נתנו להם להמשיך בנסיעה עד שאתן להם תיקון, ובחסידי השם נתתי לכולם תיקון, ולאחר מכן הרפו הנשמות מהסוסים וכך אפשר היה לנו להמשיך בנסיעה.

(מאמר מרדכי)

שכן רע שהתגלגל בעכבר

פעם אחת נכנס אל חדר רבינו עכבר גדול עם רגל מוזרה היה בריה משונה, לא ראו כמוהו, ונעמד נגד רבינו והסתכל עליו, רצו האנשים ששהו בחדרו לגרשו.

אך רבינו מנע בעדם כשהוא שואל אותם בזה הלשון: צו ווייסען ענק וואס איז די נאמען פון די בעל חי (= האם אתם יודעים מה שמו של בעל חי זה?) ענו האנשים שלבעל חי זה קורים עכבר, המשיך רבינו ושאל בזה הלשון: צי ווייסען ענק ווי אזוי זאגט מען א שכן אויף דייטש (= האם אתם יודעים היאך אומרים שכן בגרמנית).

ענה אחד האנשים שבלשון גרמני קורים לשכן = נאכבאר נענה רבינו ואמר בזה הלשון: יא, יא, ער איז געוועהן מיינער א שכן און איך האב געליטען פון איהם שרעקליכע צרות און יעצט איז ער געקומען צו מיר און בעט פון מיר אז איך זאל איהם מוחל זיין, לאז איך וויסען אז איך בין איהם מוחל במחילה גמורה אויף אלעס וואס ער האט מיר געטאן (= הוא היה שכן שלי והיה עושה לי צרות צרורות ועכשיו הוא בא ומבקש ממני מחילה וסליחה, להוי ידוע שאני מוחל לו במחילה גמורה), כאשר אך גמר רבינו את דבריו מת העכבר, והיה זה סימן שהנשמה קיבלה את תיקונה.

(תפארת מרדכי)

מקוה לחיים ולא למתים

פעם אחת בשבת קודש קודם מנחה סיפר רבינו: בני רבי בערצ'י (הלא הוא הרב הקדוש רבי ישכר בער אדמו"ר מסאטמער זכותו יגן עלינו אמון) - סיפר לי שבחלומו ראה איש אחד שכבר לא היה בזה העולם, בא אליו ואמר לו, דע לך שבמקוה של אביך הרבי טובלים

נשמות מכל העולם, והא לך סימן שאתמול אתה היית האחרון שטבל במקוה, ועכשיו לך בבוקר אל המקוה ותמצא שהדף אשר בו כסית את המקוה אינו על מקומו כמו שהנחת אותו אתמול, וכן היה, על כן, אמר רבינו לסובבים אותו, אומר אני לכם שכל זמן שאני בביתי יכולים אתם לטבול במקוה שלי אך כאשר אני לא נמצא בביתי אל תטבלו במקוה שלי [לרבינו היו ב' בורות של מקוה בחצירו], כי ישנו נשמות שונות שבאות לטבול במקוה, ואספר לכם מה שהיה לי בשנה שעברה, כאשר רציתי לתקן את המקוה בראותי שהמים נחסרים מיום ליום אמרתי בלבי וודאי יש שם איזה חור הטעון תיקון, והנשמות כעסו עלי כי משך כל הזמן שיארך התיקון לא יוכלו לטבול, ופעלו איזה עוולה, שירד הרבה גשם ומשום כך לא יכלו לתקן את המקוה, ואתמול גם כן ראיתי שהמים של המקוה הולכים ונחסרים, ומורא עלה על ראשי בזכרי מה שעבר עלי בשנה שעברה ופחדתי שאולי יעכבו אותי הנשמות עוד פעם מלתקן את המקוה. על כן הנני עומד עכשיו בפני עשרה מישראל, וכל בי עשרה שכינתא שריא והנני מזהיר את הנשמות אזהרה נחרצת ואוסר עליהן באיסור גמור שלא יעזו לטבול במקוה שלי עד שלא אסיים את המלאכה ואין להם חלק ונחלה בה. כי במקוה ששייך לקהל עוד מובן שיש להם חלק, משום שיד כל אדם בו, אבל במקוה של יחיד אשר אני עשיתי עבורי מה שייכות יש להם בו הרי לא עשיתיו למתים כי אם לחיים.

(גדולת מרדכי)

הקמצן שנתגלגל בדוב

פעם אחת בא לחצר רבינו איזה גוי עם דוב גדול - [כי כן היה מנהגם של הגויים בימים ההם לשחק לפני אנשים עם הדוב ונותנים להם שכרם וזו היתה פרנסתם] -

באותו רגע שהוא בא, יצא רבינו מפתח ביתו והביט בדוב ואמר בזה הלשון: שמואל, שמואל, אזויפיל געלט איז געווען אמאל אין דיינע רשות און יעצט טאנצטע אין דעם גוף פון דעם בער, און מגעט פאר דיר אכזריות'דיגע קלעפ מיט א שטעקן, און אפילו א ביסל ברויט גיט מען דיר נישט, זיי נישט קיין שוטה און גיי ארויס פון דעם בער, און טאנץ נישט און שפיל נישט מער (= שמואל שמואל כל כך הרבה כסף היה לך פעם ברשותך ועכשיו אתה רוקד בתוך הגוף של הדוב, ונותנים לך מכות אכזריות במקל וגם לחם צר לא נותנים לך, אל תהיה שוטה צא החוצה מגוף הדוב ואל תרקוד ואל תשחק יותר).

ויהי כאשר גמר רבינו לדבר את דבריו, נפל הדוב על הארץ אין אונים ומת, הגוי התחיל לצעוק ולבכות על אבידתו והתחיל להשתולל קצת, רבינו קרא לו ואמר לו הירגע ואני אשלם לך את מחיר הדוב. כמה עולה הדוב, שאל אותו רבינו, נקב הגוי בסכום המגיע לו עבור הדוב ורבינו נתן לו ופטרו לשלום.

(גדולת מרדכי)

עוד מספרים שפעם אחת נכנס איזה דוב לתוך חצרו של רבינו, ורבינו נאנח ואמר: מי יודע כמה מליונים היה ברכוש האיש הזה כשהיה בזה העולם בגלגול הקודם והיה קמצן גדול ועכשיו הוא בא בגוף הדוב ומכים אותו במקל וברצועה מכות אכזריות ואפילו לאכול אין נותנים לו.

(גדולת מרדכי)

תיקון על ידי מזמור

פעם אחת כאשר עמד רבינו ליד החלון והביט החוצה ראה והנה שני גוים מוליכים דוב, מיד פנה רבינו לאחד ממקורביו ואמר לו שיראה לסלק את אחד מהגויים לזמן מועט על ידי תחבולה כלשהיא, אחר כך פנה רבינו

לאיש אחר ואמר לו לך ודבר על לב הגוי שנשאר שיואיל נא למכור את הדוב, וכן עשו, לאחר שיכנוע הסכים הגוי למכור את הדוב תמורת סכום הגון והלך לו.

מיד הובא הדוב אל החצר, רבינו יצא אל החצר ופנה אל הדוב בשאלה מאין אתה, ענה הדוב מווארשה, ענה הדוב חזן הייתי שם, מיד לאחר מכן אמר רבינו להסובבים אותו שעמדו משתוממים לומר מיד אתו מזמור תהילים.

ויהי כאשר אך גמרו לומר את המזמור נפל הדוב ומת ועל פי פקודת רבינו קברו אותו על יד המקוה.

(קונטרס מכתב שנת המאה בשם מורנו הרב ר' דוב היילפרין שיחי' לימים טובים ארוכים)

הדוב המרקד

פעם אחת לאחר התפילה ביקש רבינו מהמתפללים שיצאו אתו מחוץ לעיר, מיד הזמינו כמה עגלות ונסעו עד שהגיעו למקום אשר בו אמר רבינו לעצור, והמתינו שם כמה שעות כשרבינו אחוז שרעפים ודבוק במחשבותיו.

והנה הם רואים קבוצה של גויים מובילים בידיהם כמה דובים מאולפים כנהוג בימים ההם לסובב ברחובות העיר עם דוב היודע לרקוד היטב, והעוברים ושבים משלשלים לקופתם כמה פרוטות וזו היתה פרנסתם, הגויים בראותם קבוצה של אנשים עומדת באו על ידם לשחק עם הדובים בכדי שיוכלו להרויח עוד כמה פרוטות, בין הדובים שרקדו היה גם דוב זקן שכבר לא יכול היה לרקוד אך הוא רקד כפי יכולתו והגויים סיפרו לאנשים אודותיו.

כאשר שמע רבינו את דבריהם התעורר מדביקותו ונענה ואמר להם אני מוכן לקנות את הדוב הזה, הגויים הסכימו בחפץ לב שהרי הם רצו כבר מזמן להתפטר ממנו

ועשו את המכירה, אחר כך לקח רבינו את השרשרת והביא את הדוב בכבודו ובעצמו לאורך כל הדרך ובאמצע הדרך אמר לו רבינו: די רקדת.

כאשר הגיעו הביתה שם רבינו את הדוב בסוכה ושם הוא התגורר משך כמה ימים ומאכלו היה מהשריים של רבינו, באחד הימים כאשר הביאו לו את האוכל ראו שהוא מת, מיד הלכו וסיפרו זאת לרבינו נענה רבינו ואמר, דעו לכם שהוא היה בגלגול הקודם צדיק גדול והיות ובמשך ימי חייו עלי אדמות לא שמח ולא רקד בחתונות יצא פסק מבית דין של מעלה ונגזר עליו שירד לעולם הזה ובכדי לכפר על זה ירקוד כל חייו וזה הוא הדוב שרקד כל ימי חייו אף בשארית כוחותיו, אחר כך צוה רבינו לעשות לו טהרה במקוה וקברוהו בכבוד גדול.

(קונטרס מכתב שנת המאה, בשם הספר עולמו של אבא)

זמן התיקון שהגיע

עוד מסופר שפעם אחת כאשר יצא רבינו לחצר ביתו בלווית כמה אנשים ושוחח אותם, לפתע נשמע קול רעש מהרחוב, שאל רבינו לפשר הרעש, נענה אחד ואמר לרבינו שגוי אחד בא עם דוב ובכדי שידעו כולם, הוא דופק על תוף ואז הדוב מתחיל לרקוד, והילדים שהתאספו לראותו מרעישים בקולם.

מיד צוה רבינו להביא לפניו את הגוי יחד עם הדוב כאשר בא הגוי, בקשו רבינו שיואיל למכור לו את הדוב, הגוי מאן באמרו הן זהו מקור פרנסתי היחיד והאיך אוכל למכור את הדוב, האנשים שעמדו שם בראותם את גודל רצונו של רבינו לקנות את הדוב דיברו על לבו עד שעלה בידם לשכנע אותו, תמורת כסף הגון של מאה רובל, שהיה הון עתק בימים ההם, ומיד קיבל את הכסף והלך לו לדרכו.

שכר פרשת ויקרא - פרק כ"ג ועונש סא

רבינו שחרר את הדוב והאנשים שעמדו שם ברחו מגודל הפחד ורבינו עומד על מקומו ואמר לדוב בזה הלשון: "מעגסט שוין האבען א תיקון" (מותר כבר להיות לך תיקון) ומיד נפל הדוב על גבו ומת. (קונטרס מכתב שנת המאה בשם הגאון הצדיק רבי אהרן משה לייפער מחוסט זכר צדיק לברכה)

העץ המזיק

בין העיירות ברעזנא ואונגוואר היה מקום אשר היתה שם גבעה קטנה ולצדה היה עץ גדול, ואותו מקום היה מקום סכנה עד כדי כך שכל העובר שם היה ניזוק רחמנא ליצלן, וכאשר הגיע רבינו לאותו מקום בהיותו על אם הדרך ביקש מהעגלון להעמיד את הסוסים, משך שעתיים שהה שם רבינו כשהוא אחוז שרעפים ביחודים וכוונות, ולא אבה לשמוע להפצרותיהם של הנוסעים עמו שהיום קצר [כפי שיסופר לקמן בפרק ויהי בנסוע שרבינו נסע רק בערב שבת קודש]. ועוד מעט כבר יכנס שבת קודש, כעבור שעתיים התעורר רבינו מדביקותו וצוה להמשיך בנסיעה, והגיעו למחוז חפצם בעוד היום גדול לרוב תמיהתם של הנוסעים, ומאז לא ניזוקו יותר העוברים במקום הזה, כעבור כמה ימים נפל העץ שעמד לצד הגבעה ונעקר עם שרשו וליהודים היתה אורה ושמחה.

(מאמר מרדכי)

הנשמות חיפשו תיקון

בכל מקום שהיה רבינו מתאכסן בו בעת נסיעותיו היה מצווה לבעל הבית שילך עם בני ביתו לישון אצל קרובים וידידים.

כי ידוע הדבר שהיו באים אל רבינו נשמות אשר ביקשו תיקון, ולפעמים היו באים למקום שרבינו ישן שם אף לאחר שנסע כבר בחשבם שהוא עוד נמצא כאן.

גם היה רבינו מאוד מקפיד שאף אחד לא יישן על מטתו או באותו מקום, פעם אחת ישן איש אחד במקום שישן רבינו, ולפתע באמצע הלילה התעורר בפחד והתחיל לצעוק מה אתם רוצים ממני, והיו אלה נשמות שבאו לבקש מרבינו תיקון.

מעכשיו עד שלשה ימים

רבינו צוה פעם באחת הפעמים לפני שנפרד מבעל הבית בכדי לצאת לדרך, שלא יחזור לביתו עד שלשה ימים מהזמן שהוא נוסע, בעל הבית הסכים אך בני ביתו לא שמעו בקולו ורצו ללכת ולא היה בכוחו לעצור בעדם ולא עמד בהפצרותיהם והלך עמם, ויהי בחצי הלילה נשמעו קולות וצעקות משונות כגון רבי הושיעה, וכדומה, בני הבית נבהלו מאוד ובעל הבית יצא מדעתו לא עלינו מרוב פחד ובהלה, ונסעו אתו אל רבינו וסיפרו לו את כל הקורות, אמר להם רבינו הלא ציויתי לכם שלא תחזרו לביתכם עד שלשה לילות, מדוע לא שמעתם בקולי, אחר כך בירכו רבינו שיתרפא ויחזור להיות שפוי בדעת כאחד האדם, ואכן כעבור ימים חזר האיש לקדמותו לרווחתם של בני המשפחה.

(דרכי הצדיקים פרק ב')

קול דופק בחלון

חלונות ביתו של רבינו היו תמיד סגורים במחצלאות (כפי שסופר לעיל בפרק קדושה ופרישות כמה טעמים על זה). פעם אחת נשמע קול משונה דופק על החלון מתחת למחצלאות בחדרו של רבינו התקצף רבינו וצעק בזה הלשון רשעים, ווען ענק האבן גלעבט האבן ענק נישט געוואלט אנקוקען מיין פנים און יעצט ווילען ענק מיר טרעפען (= רשעים, כשהייתם בחיים לא אבייתם לראות את פני ועכשיו אתם באים להציק לי).

(דרכי הצדיקים פרק ב')

ביקורו של צדיק נסתר אצל רבינו

רבינו שבת פעם בעיירה אחת, ובאו הרבה אנשים מכל הגלילות לשבות במחיצת קדשו, וכידוע שבכל מקום שרבינו בא עשו עבורו במיוחד סטנדר חדש וכמה שעות קודם כניסת השבת שאל רבינו האם יש כאן אצלכם אחד שיכול לעשות עבורי סטנדר, עמד שם בצד איזה נגר והוא ענה: כן, רבי, אני יכול לעשות עבור הרבי סטנדר, אך רבינו לא התייחס אליו כי הוא לא מצא חן בעיניו, אחר כך ניגש אל רבינו איש זר שלא מאנשי המקום ואף אחד גם לא הכירו, והיה לבוש בגדים קרועים ובלויים עם שטריימל פרוע ואמר: רבי, אני יכול לעשות סטנדר לרבי, ואכן הוא מצא חן בעיני רבינו, האיש ניגש למלאכת הקודש ועבד בזריזות, ואכן בעת תפילת מנחה עמד כבר הסטנדר בבית המדרש, במוצאי שבת קודש כאשר בא כל הקהל להיפרד מרבינו בא ביניהם גם האיש הנזכר לעיל והוא התחיל לדחוף בכח רב עד שהגיע אל רבינו ולחש כמה מילים באזניו, אחר כך ביקש מהגבאי שיצא מהחדר אך הוא מיאן ופנה לצאת רק לאחר שרבינו בעצמו ביקש ממנו שיצא לכמה דקות מהחדר, דבר שהיה לפלא בעיניו כי מיום היותו משמש בקודש אף פעם לא צוה לו רבינו לצאת, וחשב בלבו אולי רוצה האיש הזה להתוודות לפני רבינו על חטאיו ולקבל דרך תשובה והוא לא רוצה שאנשים אחרים ישמעו, וכך התעכב אצל רבינו כשעתיים, האנשים שעמדו בחוץ התרגזו וביקשו בתחנונים מהגבאי שיכנס וימסור לרבינו שכל הקהל מחכה להיפרד, אולם הגבאי מיאן באמרו חזקה עלי הוראת רבינו ואסור לי להפריע לו.

סוף כל סוף יצא האיש מחדר רבינו והקהל כמובן נשמע לרווחה, כעבור שעה חזר האיש הנזכר לעיל וכמעשהו בראשונה כך מעשהו בשניה התחיל לדחוף בכח וכעבור כמה דקות עמד כבר הכן להיכנס אל רבינו אולם

כמה אנשים חסמו בעדו ולא נתנו לו להיכנס והגבאי בא לעזרתם ולקח את השטריימל שלו וזרקו אותו לעבר דלת הכניסה של הבית ובליית ברירה היה צריך לעזוב את המקום ולחפש את השטריימל שלו אולם הוא לא איבד את עשתונותיו וכאשר מצא את השטריימל התחיל לדחוף בדחיפות נוראות בכוחות על אנושיים עד שהגיע לחדרו של רבינו ונכנס אל רבינו ודיבר עמו כמה דקות ויצא החוצה, כך עשה מספר פעמים כשכל הקהל משתאה מה יש לרבינו עם האיש הזה.

כאשר חזר רבינו לביתו סיפר שהיו אצלו בשבת קודש אנשים חשובים מאוד ובתוכם היה גם אחד מהלמ"ד וא"ו צדיקים נסתרים והוא עשה לי סטנדר וגם דיברתי עמו ביחידות שעות אחדות. בפעם הראשונה שבא אלי אמר לי שהוא מהלמ"ד וא"ו צדיקים נסתרים לא האמנתי לו עד שיתן לי סימן, הוא נתן לי סימן שיש לו רוח הקודש, אמרתי לו אין זה סימן כי יכול להיות שיש לך רוח הקודש אבל אינו מוכרח להיות שאכן אתה מהלמ"ד וא"ו צדיקים נסתרים, אמר לי אני יכול להגיד עוד דבר שכאשר התפלל רבינו בשבת קודש באו אל התפילה מעולם העליון זקיניו הרב הקדוש רבי יצחק מקאליש והרב הקדוש רבי ארון לייב מפרעמישלאן ועוד כמה, חוץ מאביו הרב הקדוש רבי בערצ'י שלא בא, אמרתי לו מזה גם כן אינני יודע שכבודו הוא מהלמ"ד וא"ו צדיקים, אחר כך אמר לי יודע אני דבר שאף בריה בעולם אינו יודע חוץ מרבינו ואני, וכאשר אמר לי את הדבר [רבינו לא פירט מהו הדבר שאמרו לו]. אמרתי לו עכשיו אני יודע שכבודו הוא מהלמ"ד וא"ו צדיקים נסתרים. אחר כך שאלתי אותו מה הוא רוצה ממנו ומדוע בא אלי, **ואמר לי שיש חמור העומד במקום הסמוך לכאן אשר בו מגולגל האיש שזרק אבן על**

זכריה הנביא והגיע הזמן שנשמתו תתוקן על כן באתי לבקש מרבינו שיתן לו תיקון, שאלתי אותו האם עלי בלבד מוטל לתת לו תיקון הרי יש עוד צדיקים שיכולים לתת תיקון, ענה לי אף על פי כן אבקש מרבינו שיתן לו תיקון כי הוא נמצא בשכינות.

רבינו סיים ואמר עד כאן אוכל לגלות מה שדיברתי עמו יותר לא אוכל לגלות.

(מאמר מרדכי)

הדיבוק שלא רצה לדבר נשך את אמו נשך את אביו

פעם אחת בא אל רבינו איש אחד שהיה בו דיבוק רחמנא ליצלן, שאל רבינו את הדיבוק מי אתה, אמר לו רבינו בזה הלשון: דו מיינסט אז איך ווייס נישט ווער דו ביסט, איך ווייס גאנץ גוט, איך וועל דיר געבן אפילו א סימן אז ווען דו ביסט געווען א קליינע יונגעל ביסטו געווען א רשע, ווייל ווען דו האסט געזייגט פון דיין מאמע האסטו איר געביסן אסאך און דו האסט איר געמאכט דורך דעם א סאך צער, נו, ווייס איך ווער דו ביסט, איך האב נאר געוואלט אנהייבן צו רעדן מיט דיר.

(= האם אתה חושב שאין אני יודע מי אתה,, אני יודע טוב מאוד, ואפילו אתן לך סימן שכאשר היית ילד קטן וינקת מאמך נשכת אותה הרבה וגרמת לה על ידי זה הרבה צער, נו, יודע אני מי אתה, רק רציתי להתחיל לדבר איתך, כדי להכנס איתך בדברים).

כאשר גמר רבינו את דבריו התחיל הדיבוק לספר את כל קורותיו: פעם הייתי חזן ובשעת התפילה היה לי פנייה שתפילתי תערב ותיטב בעיני האנשים והנשים וידברו עלי שאני בעל תפילה טוב, ולכן אין לי תיקון, והייתי כבר

אצל הרב הקדוש הרבי רבי אלימלך מליזענסק זכותו יגן עלינו אמן ולא נתן לי תיקון ולכך לא רציתי לדבר בראותי שאין לי תיקון למה אדבר לריק.

אמר לו רבינו יש לי עצה בשבילך צא מהאיש הזה ותכנס לאיזה דג ואם הדג יבוא על שבת קודש על שולחנו של צדיק יהיה לך תיקון, **ואכן הדיבוק יצא מהאיש ונכנס לדג ולאחר שעלה על שולחנו של צדיק היה תיקון לנשמתו.**

(מאמר מרדכי)

"זו פעם שלישית שאני בעולם"

פעם אחת אמר רבינו שהוא כבר פעם שלישית בזה העולם פעם אחת היה מהרועים אצל יעקב אבינו, בפעם השניה בעל הבית ועכשיו אני רבי, תאמינו לי שכשהייתי בעל הבית הייתי מרוצה יותר כי אפשר לעבוד את השם יתברך יותר רגוע ובצינעא, כי על רבי תמיד מסתכלים אם הוא כן הולך למקוה או לא אם הוא לומד או לא וכו'. ודברים אלו מקשים מאד על עבודתו של האדם לבראו.

(דרכי הצדיקים)

מעלת הבזיונות:

מובא בספר "קול בוכים" על הפסוק^נ "יתן למכהו לחי ישבע בחרפה" [דבר זה יצא מפורש גם מפי האר"י זכרונו לברכה, ומובא דבריו בכמה ספרי יראים], וזה לשונו:

וכמו שהיה מרגלא בפומיה דמורי זכרונו לחיי העולם הבא [הוא הרמ"ק], שהיה אומר, שבכל התשובות שבעולם, המעולה שבכולם למרק החטאים והזדונות והפשעים

היא סבילת העלבונות והחרופים והגדופים, והיא מעולה יותר מכל מלקיות וסיגופי תעניות שבעולם. כי אם יסגף עצמו לבד, יחלש ויבטל מדברי תורה למאן דלא אפשר ליה, ונקרא חוטא, וכן במלקיות וכיוצא, אמנם, במדה זו של סבילת העלבונות - תאכל ותשתה ותעבוד, והעוונות מתכפרים. ומבינתך חדל, כי הגע עצמך - שיאמרו לך: תרצה שיבוא לך הפסד ממון, נפילת בתים, תשיב: לא. ואם יאמרו לך: תרצה לקבל עליך מיתת בנים, תשיב: חס ושלום, אלא אתה השם תשמרם. ואם יאמרו לך: תרצה שיכך השם בשחפת ובקדחת בקרירי וחמימי - מיד ירוץ לבך, ותשיב: רחמנא ליצלן. וכן אם יאמרו לך על המיתה ועל גיהנם ועל הגלגולים הרעים - על הכל תשיב: חס וחלילה. אם כן, תאמר לי: בחייד, החטאים והפשעים שחטאת ושעוית ושפשעת ופגמת במעלות הרמות, בעשיה ויצירה ובריאה ואצילות, כפי מחצב נשמתך, מיום היותך על האדמה - במה יכופר, והזקן הכסיל בכל יום רודף אחריך עד חרמה, כי אין לו מלאכה אחרת, ומעולם לא נצחני אלא בעל מלאכה אחת קרינא ביה, והסאה הולכת ומתמלאת, ותרדמת השם נפלה ולא תעור משנתך.

ואם גברו חטאתיך לטעום ביאות אסורות, לילה ויום לא ישובתו מחשבותיך, ומכל עבירה נעשה קטיגור, ועולות אגודות מטה ומקטרגים, כמו שאמרו זכרונם לברכה: עולה ומשטין, עולה ומקטרג. והדיין הקדוש והישר, אזניו קשובות לקול קטרוגיהם, ולא יתנו דמי להם, עד שיבוא מלך הכושי [מלאך המות] וחרבו שלופה בידו. ואמר איש הדמים: המלך דבר עלה אלי ההרה, וגופך רדה השכבה את הערלים. מאי איכא למימר, מה תשיב על תוכחתו, -לכן, זאת העצה היעוצה מאת השם צבא-ות - יצאה לאמר²: "יתן למכהו לחי ישבע בחרפה",

סח שכר פרשת ויקרא - פרק כ"ג ועונש

ובזה לא יניחך השם לעולם, וזהו "כי לא יזנח לעולם השם" (שם לא), עד כאן.

וכן מובא ב"שערי קדושה" לרבינו חיים וויטאל²: ואם עיני שכל לך, היה לך לחפש מי שיצערך, כי חיים אתה מבקש לך. עד כאן.

ב"תומר דבורה³ כתב: החלק השלישי מהדרך להתרפא מחלי הגאווה - שיחשוב על עוונותיו תמיד, וירצה בטהרה ותוכחת ויסורים, ויאמר: **מה הם היסורים היותר טובים שבעולם שלא יטרידוני מעבודת השם - אין חביב בכולם מאלו שיחרפוהו ויבזוהו ויגדפוהו, שהרי לא ימנעו כוחו ואונו בחלאים, ולא ימנעו אכילתו ומלבושו, ולא יענש, חס וחלילה, בחייו וחיי בניו במיתה. אם כן, יחפוץ ממש בהם, ויאמר: מה לי להתענות ולהסתגף בשקים ומלקיות המחלישים כוחי מעבודת השם, יותר טוב אסתגף בבזיון בני אדם וחרפתם לי, ולא יסור כוחי ולא יחלש. ובה, כשיבואו העלבונות עליו, ישמח בהם, ואדרבה - יחפוץ בהם.**

עולם הזה הוא היפך עולם הבא. שפלות העולם הזה תגרום להם [לישראל] גדולה לעתיד לבוא, בימות המשיח ובתחיית המתים גם לגופם, ובעולם הבא - לנפשם⁴.

שכר הגדול של השומר שבת

איש אחד בא אל הרבי מאלכסנדר, בעל "ישמח ישראל", והתאונן שיש לו חנות ואין לו פרנסה ממנה. הרבי הבין

(ג) חלק א' שער ו.

(ד) סוף פרק ב.

(ה) מנורת המאור אות שב.

שכר פרשת ויקרא - פרק כ"ג ועונש סט

מתוך דבריו שהוא פותח את חנותו בשבת. אמר לו הרבי: אם תסכים ליקח אותי לשותף בלי שאתן מעות, בחלק של 15 אחוזים, אני מבטיחך שתהיה לך פרנסה.

האיש הסכים ברצון רב ועשו שטר שותפות ביניהם כדין. אחר כך אמר הרבי: - מכיוון שעכשיו החלק השביעי של העסק הוא שלי, הרי אני בורר לי לחלקי את יום השבת. הריוח של יום זה הוא שלי ושל ששת ימי החול שלך. ואני מצווה עליך, איפוא, שתסגור את החנות ביום השבת, שהרי יום זה הוא שלי. ולך לך לשלום ולהצלחה. קיים האיש את הצווי, ומאז היתה ברכה והצלחה במעשי ידיו.

שכר של שמירת שבת - שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבא

הרב הצדיק רבי הלל מפאריטש זכרונו לברכה, היה דרכו לסבב חלק גדול מהשנה בערי הדרום, והיה מדריך את העם בדרכי החסידות, ומעורר לתשובה במקום שהיה צורך בדבר.

פעם בא לעיר אחת, שמוזגי היין שרף שם היו מתעסקים בשבת במשאם ומתנם כבימות החול. כשסיפרו הדבר לרבי הלל נתרגש מאוד, והזמין אליו את כל המוזגים לאסיפה. כשנתוועדו אליו, הסביר לפניהם את כל חומר הענין, והשפיע עליהם שיסגרו את עסקיהם בשבת. אבל תנאי התנו עמו: שישפיע גם על פלוני העשיר, שהעסק שלו הגדול ביותר בעיר הוא ברשותו, שגם הוא יסגור את עסקו בשבת, שאם לא כן לא יוכלו לעמוד בפני התחרותו.

שלה הצדיק לקרוא אליו אותו עשיר: ולא בא. הזמינו שנית ושלישית - ולא נענה. ורבי הלל נתעכב לשבות שבת באותה עיר. ביום השבת הרגיש פתאום אותו עשיר דקירות עזות בבטנו, ומשעה לשעה המכאובים הולכים ומתגברים.

צעק האיש מרוב מכאוב, ויסוריו תקפו אותו יותר ויותר. חששה אשתו שמא בעוון פגיעתו בכבוד הצדיק באו לו היסורים, ונמלכה לפנות להצדיק שיבקש רחמים על בעלה.

בשעת סעודת הצהרים כשהצדיק הסב אל השולחן עם קהל גדול של חסידים, פרצה פתאום אל הבית אשת העשיר, ובבכי ובתחנונים ביקשה מהצדיק שיברך את בעלה שיתרפא. והצדיק שותק, אינו עונה דבר. נטפלו לו החסידים: רבי, יגיד נא לה על כל פנים: "שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא". והצדיק אינו עונה דבר.

הלכה לה האשה בפחי נפש, ויסורי האיש הולכים ומתגברים. ובמוצאי שבת, לאחר הבדלה, כשהצדיק ישב עם החסידים אל השולחן, והמיחם של תה עמד על השולחן, לקיים מאמר חכמינו זכרונם לברכה (שבת קיט): "**חמין במוצאי שבת מלוגמא**" (רפואה), והצדיק משוחח עם המסובים בדברי חסידות, נפתחה פתאום הדלת, ואותה אשה באה שוב בבכי ויללה לבקש מהצדיק, שירחם על בעלה ויברך אותו ברפואה שלימה.

נענה הצדיק ואמר: שבת היא מלזעוק ורפואה קרובה לבוא. תמהו החסידים: בשבת גופא לא ענה דבר, ועכשיו, לאחר השבת, הרי הוא אומר "שבת היא מלזעוק",

והצדיק המשיך: "שבת היא מלזעוק", אם השבת תחדל מלזעוק עליו, אזי "רפואה קרובה לבוא". לכו ואמרו לו: אם יתן תקיעת כף בפני שלושה אנשים שישגור את עסק היין שלו בשבת, אז יתרפא. תיכף הלכו אליו שלשה מהחסידים, ומסרו לו את דברי הצדיק. ולא איחר האיש מלקיים את הדבר, ובלב שלם נתן תקיעת כף שמהיום והלאה יהיה בית מסחרו סגור ומסוגר ביום השבת. וכך הוה. יסוריו

הוקלו, ובמשך זמן קצר הבריא, וקדושת השבת הוקמה באותה עיר.

מה נקראת תשובה באמת.

אחד מתלמידי וממשיכי דרכו של הבעל שם טוב זכר צדיק לברכה זכותו יגן עלינו, שלח פעם את אחד מתלמידיו המובהקים לכפר נידח אחד בין כסה לעשור, וצוה עליו שילך לחיט פלוני שהוא איש פשוט מאד, ויראה האיך שהלה מקיים מנהג הכפרות בערב יום הכיפורים.

ותלמיד זה לא הפיל ארצה דבר רבו הקדוש, ונסע לכפר המדובר, ובכליון עינים ציפה לראות עבודתו של הכפרי במנהגי הכפרות, וסוף סוף באה השעה המיוחלת, והכפרי הוציא פנקס אחד, ובו היה רשום כל עוונותיו וחטאיו שחטא בשנה זו, וכמו כן הוציא פנקס שני, ובו היה רשום כל היסורים ועגמת נפש שונים דעזו עליו ופקדו אותו במשך השנה שחלפה, והכפרי הזה החל לעשות חשבון מדויק זה כנגד זה, וכשסיכם את התוצאות ראה, שסבל יותר יסורים במשך השנה, מאשר חטא למקום ברוך הוא, ופתח פיו בטענות כלפי מעלה בשברון לב, היתכן.

אולם, בסופו של דבר נענה ואמר בזה הלשון, אלו לא היית מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא וודאי שלא הייתי מוחל לך בעד זה, אך כיון שאתה הוא הקדוש ברוך הוא, הנני מוחל לך, אך בתנאי שגם אתה תמחול לי על אשר עשיתי לפעמים נגד רצונך, וכעת, שאתה מוחל לי, ואני מוחל לך, שרה, הביאי את התרנגול, ונעשה כפרות, ונתמימות של חיט כפרי זה עוררה רעש גדול בכל העולמות, שהצדיקים הרגישו בזאת, ושלחו לראות את עבודתו הנפלאה הזאת בתמימותו ולראות דרכי היראה של איש פשוט זה, שרשם דבר קטן וגדול שפגם בתורה ומצוות).

שַׁעַר הַגְּלוּלִים

בו יבואר גודל עניני גלגולים

רב מפורסם, מחסידי הבעל שם טוב, נוהג היה מדי שנה בשנה לבוא אל הצדיק רבי ברוך נכדו של הבעל שם טוב. לכבוד גדול זכה הרב אצל רבי ברוך, וכשהיה נפרד ממנו, ערך לכבוד הצדיק סעודה מיוחדת שבה השתתפו נכבדי העיר.

פעם הגיע הרב אל ר' ברוך בערב פסח. הבית היה נקי ומצוחצח לכבוד החג וכשרצה הצדיק לערוך לכבודו סעודה כמנהגו תמיד, לא מצא מקום בו אפשר היה עדין להכניס חמץ. הצטער הצדיק, מדוע זה הגיע האורח דווקא עכשיו, כשאין השעה נוחה לארחו כראוי לו, חשב בעצב, אחד מחסידיו שראה בצערו הציע לארח את הרב בביתו, אך ר' ברוך סרב וצוה לערוך סעודה מפוארת כתמיד, רק את מקום מושבו של האורח שינה, הפעם לא הושיבו בראש השולחן כי אם בצידו, ראה הרב את השנוי שעשה הצדיק והבין כי מקפידים עמו הפעם. באמצע הסעודה בקש לספר סיפור על הבעל שם טוב, משקבל את רשותו של ר' ברוך פתח וספר:

בכל שנה נהג הבעל שם טוב הקדוש לנסוע לעיר אחת. רבה של העיר היה עורך סעודה גדולה לכבודו. מזמין להשתתף בה, את כל אנשי העיר וחולק לבעל שם טוב כבוד מלכים. בסופה של הסעודה ברך הרבי את אנשי העיר, כל אחד ואחד לחוד שתהיה לו ישועה בענין שהוא זקוק לו. לפני שנפרד הבעל שם טוב מהרב בדרכו חזרה לביתו, נתן לו הרב מקופת הצבור סך של מאה אדומים.

כך נהג הבעל שם טוב שנים רבות. כשנפטר הרב לעולמו בקש הבעל שם טוב מאנשי אותה עיר שיבחרו בי לרב ומורה

שכר פרשת ויקרא - פרק כ"ג ועונש עג

שלהם. בש"ס ופוסקים בקי הייתי, אך מכיון שלא התמצאתי כהלכה בשולחן ערוך, חושן משפט, לא הסכמתי לקבל עלי משא ומתן בדיני ממונות ובקשתי שיבחרו בלמדן מופלג בקי בדינים אלו כדי שיהיה לי לעזר. אנשי הקהילה הסכימו לתנאי, בחרו בלמדן אחד ואני שכרתיו כדיין ושלמתי לו מכספי את משכורתו. אותו למדן דיין איש צבוע היה. הוא לא התיחס אלי בכבוד, ואף כי שלמתי לו את שכרו בנאמנות ובדייקנות, לקח לעצמו את כל מעות הפסק. לא הערתי לאיש על התנהגותו המחפירה, רק החלטתי בליבי כי כאשר יבוא הבעל שם טוב לבקורו השנתי בעיר אספר לו על הדיין שמקפח את פרנסתי. אולם כשבא הבעל שם טוב וראיתיו מאיר פניו לאותו למדן, לא העזתי לדבר נגדו, הבלגתי על כעסי והבטחתי לעצמי כי בשנה הבאה ארצה לפני הרב את טענותי. לצערי, לא עשיתי זאת גם בשנה הבאה ואף לא בזו שאחריה, שכן בכל פעם שבקר הבעל שם טוב בעיר ואני ראיתי עד כמה מעריך ומוקיר הוא את הלמדן הזה, נסתתמו טענותי ולא יכולתי להטיח דברים נגדו.

פעם אחת, כשבא הבעל שם טוב לבקרנו, כמנהגו תמיד, לא ספרתי לו דבר על הדיין, אך כשעמד הצדיק לשוב לביתו עמדתי על הסף וצעקה נמלטה מפי. על אף שלא הוצאתי הגה מפי, חש הצדיק במצוקתי והכריז בקול גדול: "שמעו נא ואספר לכם מעשה נורא". רבים התאספו סביבו לשמע דבריו, וביניהם גם הדיין שהשביעני מרורים במשך שנים.

הרמב"ן הקדוש, פתח הבעל שם טוב וספר, היה מפורסם בנגלה ובנסתר ובכל שאר החכמות. פעם רצה המלך שגר בעירו של הרמב"ן להתייעץ עם שריו בענין חשוב עד מאוד. עצותיהם של חכמיו לא נשאו חן בעיניו ואז הציע לו אחד מן השרים לשאול בעצת הרמב"ן. יהודי חכם הוא מאין

כמוהו ואין חכמה נסתרת הימנו, אמר למלך והוסיף: כדאי לו למלך לשאול בעצת אותו יהודי. קרא המלך לרמב"ן ושווח עמו שעה ארוכה. משנוכח בחכמתו המתיק עמו סוד ולבסוף בקש ממנו לבוא אליו בכל יום כדי ללמוד עמו חכמות שונות.

באחד הימים, כשישב המלך ולמד עם הרמב"ן נכנס הבישאף וראה את שניהם עסוקים בלימוד ואינם שמים לב כלל לבואו. עמד הבישאף והמתין עד שהתפנה אליו המלך. מי זה האיש שהמלך כבדהו בתשומת לב גדולה כל כך שאל את המלך. משספר לו המלך כי יהודי הוא האיש והפליג בשבתו בקש הבישאף להצטרף אליהם לשעורים. המלך הסכים ומאז השתתף הבישאף בשעור היומי הקבוע.

רשע וצבוע היה הבישאף, חרה לו עד מאוד על שהמלך מוקיר ומכבד את החכם היהודי לכן טכס עצה בליבו הרע כיצד להביא כליה על היהודי ועל בני עמו. פעם, כשהיה המלך ביחידות אמר לו: "הנה נוכחתי גם אני כי היהודים חכמים מבינים דבר מתוך דבר אלא שהם מבזבזים את זמנם על לימוד תורתם. אם תכריז אדוני המלך כי הנך אוסר עליהם ללמוד ש"ס ופוסקים, יאלצו להקדיש את כל זמנם ללימודים אחרים ועל ידי כך יחכימו עוד יותר ויביאו תועלת למלך ולעמו. עצת הרשע נשאה חן בעיני המלך והוא אסר על היהודים ללמוד תורה.

עדיין לא נח הבישאף מזעמו. באחד הימים, כשטייל עם בן המלך ברחוב היהודים נכנס לבית מדרשו של הרמב"ן ומצאו יושב ולומד עם תלמידיו. הרמב"ן קם לכבוד האורחים וקבלם בסבר פנים יפות. אלא שהרשע לא רצה לצאת מהמקום מבלי להשמיץ את היהודי ותורתו. אי לכך, פתח את הש"ס והראה לבן הנסיך כי בספר זה של הרמב"ן מחרפים ומגדפים בני עמו של הרמב"ן את כל אומות העולם. מזימתו

שכר פרשת ויקרא - פרק כ"ג ועונש עה

של הבישאף לא עלתה יפה. הרמב"ן הצליח בחכמתו לסתור את דבריו, והבישאף יצא מלפניו אבל וחפוי ראש.

בכעסו כי רב, הלך מיד אל המלך וספר לו כי ידידו הרמב"ן עובר על גזרתו וכי הוא לומד ומלמד אחרים ש"ס ופוסקים. עוד הוסיף הרשע ואמר: "באותם ספרים ישנם חרופים וגידופים על עמנו".

עוד באותו יום נצטוה הרמב"ן להתייצב לפני המלך. "האם נכון הדבר שאינך מציית לי וממשיך ללמוד את תורתך" שאלו המלך. "כן" ענה הרמב"ן בעוז. "הכיצד" תמה המלך. "הלא אסרתי עליכם לעשות זאת!" "לא אוכל לציית לגזרה זו" אמר הרמב"ן והוסיף: "שכתוב: 'כי הם חיינו', התורה הקדושה היא כל חיינו ובלעדינו – למה לי חיים" לאחר שהסביר את דבריו לפי המשל שהובא בש"ס על השועל והדגים, שאל המלך: "הנכון הדבר כי בש"ס כתוב נגד אמונתנו" "לא כך הדבר", מהר הרמב"ן לענות. "אדרבא מצווים אנו לכבד את המלך", הוסיף והסביר למלך, "כי שבעים פנים לתורה והרבה רמזים בה, לפי רמזים נדע גם עתידות, הנה עכשיו יודע אני כי הבישאף בדרכו לכאן". סיים את דבריו, ואכן באותו רגע נכנס הבישאף. להפתעתו פקד עליו הרמב"ן בקול תקיף: "עמוד במקומך ואל תטנף פלטינו של מלך, יודע אני כי חללת ונאפת בכל בתי הקדשים וגם הלילה נאפת עם פלונית. לא תוכל להכחיש זאת". הרעים עליו הרמב"ן בקולו והוסיף: הוכח אוכיח למלך ולך כי נכונים דברי. דע לך כי ישנו וריד בראשו של אדם, וכשאדם חוטא בניאוף מאדים אצלו הגיד הזה. עתה יצוה נא אדוני המלך", פנה הרמב"ן אל המלך ובקש כי יגלחו את שערות ראשו של הבישאף ונווכח כולנו כי צדקתי". מיד צוה המלך לגלח את שער ראשו של הבישאף ולעיני כל נגלה הוריד האדום. רק אז נוכח המלך בשפלות הבישאף ובצדקתו וחכמתו של החכם

היהודי. בחמתנו כי רבה, ציוה להרוג את הבישאף. זה היה סופו של הרשע!"¹ סיים הבעל שם טוב את ספורו, הצביע על הדיין ואמר: "הנה הוא אותו רשע, עומד הוא כאן לפניכם. רצינו להיטיב עמו ולתקן אותו בגלגול זה אלא שרשע נשאר רשע". ברגע שסיים את דבריו אבד הרשע ונעקר מן העולם.

הצדיק ר' ברוך האזין ברוב קשב לספור של הרב, ומשסיים הלה את דבריו, חלק לו כבוד גדול, הן הוא האיש אשר אביו זקנו הצדיקו לפני שנים, הבין ר' ברוך והתאמץ לכבדו עוד ועוד.

(דברים ערכים)

שַׁעַר הַתְּפִלָּה

גודל מעלת ושכר של התפילות ביום הפורים
וסיפורי מעשיות איך שנתקבלו התפלות ביום הקדוש הזה

ידוע הוא לכל בעניני צדקה, שצריכין לבדוק את זה שמבקש שיתנו לו כסף צדקה, לראות אם הוא באמת נצרך לזה¹

ו) ועיין בספר דורשי ה' על הפסוק והשיב את אשמו בראשו (במדבר ה, ז). יבואר על פי מה שכתבו בספרי תלמידי בעש"ט (עפ"י האריז"ל) שמי שחטא בעון גזל צריך להתגלגל עוד פעם עד ששייב גזילתו מה שגזל (ועיין בספר דרך אמונה הספרדי, ערך גזל).

ובדרך זה אפשר לומר גם כן בהקדם דברי הצפנת פענח (דף ק"ד ע"ד) שכתב בשם מורו הבעש"ט זי"ע ביאור משנה דאבות (פרק ה') ארבע מדות בנותני צדקה וכו', והקושיא מפורסמת איך הוא ארבע מדות, דמדה זו לא יתן ולא יתנו אחרים אינו מנותני צדקה. וכתב ותוכ"ד, דאם אין לו דעת להכריע איזה דרך הטוב, ילך לתלמידי חכמים שהם רופאי הנפשות וכמו שכתב הרמב"ם (פרק ב' מהלכות דעות, עיי"ש). וזהו איש איש כי תשטה אשתו,

שהוא החומר והגוף, שעל ידו נטה ושטה מדרך היושר, ואינו יודע באיזה דרך יבחר וכנ"ל, אז והביא וכו' אל הכהן, שהם התלמידי חכמים רופאי הנפשות. וזהו שכתוב ולקח הכהן מים קדושים, הם דברי תורה, בכלי חרס, ר"ל להלביש במשל ומליצה, ויאמר לו תוכחת מוסר שיהיה לו רפואה על ידי מאזני שכלו הקדוש. אמנם אם יתגאה בזה הכהן שוב אין דבריו נשמעין, לכן עצה היעוצה, מן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן יקח הכהן וגו'. היינו: שיקח הכהן מדת השפלות כעפר שבקרקע המשכן ויתן אל המים של תורה ומוסר, ודפח"ח.

היוצא מדבריו שצריך לשאול את תלמידי חכמים רופאי הנפשות שיכריעו לו דרך הטוב איך להתנהג במצות הצדקה, ועל ידו ילך בדרך הישרה והרצויה להשם יתברך, כי אם נותן צדקה לאחד שעפ"י חז"ל אסור לו לקבל צדקה, נקרא חוטא ח"ו, כמבואר ברבינו יונה על משלי (כב, טז): מי שנותן צדקה לעשיר הנה הוא חוטא כאשר אמרו חז"ל למען ספות הרוה את הצמאה, זה הנותן מתנה לעשיר, והנה זה חוטא ללא הנאה כי אין לו יתרון בדבר, זולת חסרון, כי העשיר יחשוב כי זה נתכבד בקחתו מתנה מידו. והשנית כי רוב אוהבי כסף צרי עין על כן לא ישלם גמולו, ואיך יחטא האדם למחסור בלא תועלת? והנה למד על הפזור, כי הוא עון רב, ועדות היא לאדם כי הצדקה וגמילות חסדים (ההלואות) נקלות (בעיניו) ואילו ידע מה מעשה הצדקה הלא היה נותן מתנתו לעני תחת הפיזור, כי הלא עוד לא פרנסנו את כל העניים שנוכל כבר להתעסק במותרות.

ובשערי תשובה (שער ג' ס"ק פ"ב) באיסור בל תשחית, כתב: "הוזהרנו בזה שלא לפרש ממון לריק אפילו שוה פרוטה" עכ"ל. ויעקב אבינו מסר נפשו על פכים קטנים, כי ידע ערכם הרם לגבי קיום המצוות. וזהו פירוש נוסף מדוע הצדיקים ממונם חביב עליהם יותר מגופם (סוטה דף י"ב) כי יש הרבה מצוות שאי אפשר לקיים בגוף לבד בלי ממון לשכור פועלים, כגון לבנות מקוה פה, ותלמוד תורה שם, ובית הכנסת במקום אחר. והצדיק, שכל מטרת חייו היא הפצת ידיעת ה' בעולם, מחבב את ממונו יותר מעצמו.

ומבואר בספר חסידים (סימן ס"א) דעל ידי נתינת צדקה לאיש כזה עוד מקלקלים, "טוב מלא כף נחת ממלוא חפנים עמל ורעות

רוח". נחת רוח ליוצרם כי טוב מלא כף כשאדם נותן לעניים יראי ה' שירדו מנכסיהם, ממלא חפנים לעניים שאינם מהוגנים, אשר בהם עמל ורעות רוח. ולא עוד, אלא שנחשב לו לעון כשהוא נותן לפריצים, ונותן להם אתנני זנות ומקיים מורדין בהקדוש ברוך הוא בעולם. לפיכך יתפלל אדם להקדוש ברוך הוא לעולם שיזמין לו בני אדם מהוגנים".

ובמשנת חסידים הביא מגמרא בבא קמא ט"ז וסוכה מ"ט דבבני אדם שאינם מהוגנים אינו מקיים מצות צדקה כלל. וכך לשון רש"י בסוכה (שם ד"ה שמא כל הבא וכו') "תלמוד לומר מה יקר, צריך לתת לב ולטרוח ולרדוף אחריה לפי שאינה מצויה תמיד לזכות בה למהוגנים", ע"כ.

הנה אם יש תלמידי חכמים הלומדים תורה ואין להם מה לאכול, ואין מפרנסים אותם, רק נותנים הממון לשאר דברים לבנות בית המדרש נאה, יצא שכרו בהפסדו, דקיום העולם הוא רק ע"י שמחזיקים לומדי תורה, כמו שאיתא במדרש איכה. ואם אין מחזיקין ידי לומדי תורה, מביאין חורבן לעולם ח"ו. ואמרו רז"ל במס' שבת (דף פ"ח) דהתנה הקדוש ברוך הוא עם מעשה בראשית ואמר אם ישראל מקבלין את התורה הרי טוב ואתם מתקיימים ואם לאו אני מחזיר אתכם לתוהו ובוהו. וכל זה תלוי ביד מחזיק לומדי תורה כמו שאיתא במדרש איכה הנ"ל דמאוד קשה להחזיק התורה בלי ממון כמו שאיתא באבות אם אין קמח אין תורה.

ובכתובות דף קי"א אמרו שאין לאדם זכיה לקום לתחיית המתים אלא אם כן מהנה תלמידי חכמים מנכסיו. ובירושלמי סוטה (פ"ד ה"ד) אמרו: "ארור אשר לא יקים... אדם שלמד ושנה ולימד אחרים וקיים את התורה ויש בידו כח להחזיק ידי העוסק בתורה ולא החזיק, הרי הוא בכלל ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת", עכ"ל. הא לך שאפילו מי שהוא בעצמו לומד בשקידה נפלאה חייב לתמוך באחרים הלומדים. והיא כל תקותינו לעולם הבא (פסחים נ"ג, עיי"ש).

וברור שמבניני עצים ואבנים לא תבוא ישועה לישראל, רק אם יהיו בני אדם חיים הלומדים תורה בתוכם. ואלו הלומדים

יכולים ללמוד גם במרתף, בצריף וכו' אם יהיה להם ובני ביתם מה לאכול. אבל לבנות בניני שיש והיכלות מרווחים, והלומדים עצמם מקבלים תמיכה חדשית מצומצמת אין זה "כבוד התורה" אלא "בזיון התורה". והני טפשאי דקיימי מקמי ספר תורה ולא קיימי מקמי גברא רבא (מכות כ"ב) ואינם יודעים שהלומדים הם ספרי תורה חיים שיש לחבבם ולנשקם ולכבדם כל מה שיכולים.

ועיין נימוקי יוסף למגילה (דף ז' ע"א). ועיין רמב"ם בפרק אחרון מהלכות איסורי המזבח (הלכה י"א), וז"ל: והוא הדין לכל דבר שהוא לשם הא-ל הטוב והמטיב שיהיה מן המובחר ומן הטוב, אם בנה בית תפלה יהיה נאה מבית ישיבתו, האכיל רעב יאכיל מן הטוב והמתוק שבשולחנו, כסה ערום יכסה מן היפה שבכסותו, הקדיש דבר יקדיש מן היפה שבנכסיו, וכן הוא אומר כל חלב לה', עכ"ל.

והנה כתיב (דניאל ד') וחטאך בצדקה פרוק, דע"י נתינת צדקה פודה האדם את עצמו מחטאיו.

ועיין בספר הקדוש תניא, אגרת התשובה פרק ג' (דף צ"ב ע"ב) לענין הצומות על החטאים כו', שכתב שם, וז"ל: כל זה באדם חזק ובריא, שאין ריבוי הצומות מזיק לו כלל לבריאות גופו, וכמו בדורות הראשונים. אבל מי שריבוי הצומות מזיק לו, שאפשר שיוכל לבוא לידי חולי או מיחוש חס ושלום, כמו בדורותינו אלה, אסור לו להרבות בתעניות כו'. אלא מאי תקנתי כדכתיב וחטאך בצדקה פרוק כו'.

ובסוף הפרק שם (דף צ"ג ריש ע"ב): ולכן נהגו עכשיו כל החרדים לדבר ה' להרבות מאד מאד בצדקה, מחמת חלישות הדור, דלא מצוי לצעורי נפשם כולי האי.

וזהו כוונת הקרא: "והשיב את אשמו", אם האדם רוצה להשיב את אשמו ולפרוק את עצמו מחטאיו, שהוא על ידי הצדקה, כמאמר הכתוב "וחטאך בצדקה פרוק", אז העצה לזה "בראשו", שילך להצדיק ולתלמידי חכמים רופאי נפשות (כדברי הצפנת פענח הנ"ל) שהוא בבחינת רא"ש בני ישראל, שילמדו אותו דרך התשובה, וגם באיזה אופן ולמי ליתן הצדקה, כי הם יודעים דבר זה כנ"ל, ועל ידי שיתן הצדקה באופן המועיל ויקיים

וכו', חוץ מפורים שאז הוא זמן ש"כל הפושט יד נותנין לו" הולך על ענין של תפלה, שכל מי שפושט יד בפורים ומבקש מאת השם יתברך, נותנין לו שאלתו. ואף על פי שיש הרבה דברים המעכבים את התפלה, הן כשחסר בכוונת הלב והן כשהאדם הוא מלא מעוונות ופגמים וכדומה, וכשהוא מתפלל ורוצה שיתנו לו משמים את בקשתו, אזי יכול להיות שלא יתנו לו את שאלתו, כי "בודקין אחריו" אם הוא ראוי אם לא וכו' וכו'. אבל כשבא זמן הקדוש של פורים אין בודקין אחריו אלא כל הפושט יד ומבקש נותנין לו, הכל תלוי בדבר אחד, אם "פשט ידיו" ובקש או לא.

ועיין בריש מסכת ערכין, כמה דפיין מכמה מקומות שמתחיל התנא עם מלת "כל", ולמדו שם בגמרא לאתווי מאי עיין שם. וגם לעניננו אפשר לומר, "כל" הפושט יד וכו' לאתווי כל אחד שיש צד שאדם כזה אין צריכין לענותו מן השמים לפי מעשיו הרעים או סיבה אחרת, קא משמע לן "כל" הפושט יד, ואין נפקא מינא בזה כלל, מי שבא לפשוט יד פושט, וכשפושט יד, נותנין לו.

והנה, ענין זה קצת ידוע הוא לכמה אנשים, אבל ראיתי הרבה אנשים שרואין בזה כאילו רק "איזה מאמר טוב" [י"א שיינע ווארט"] ורחוקים מקיום העצה.

ועל זה באנו לעורר קצת על ענין זה, כי לכל אחד יש לו דברים המעיקין לו ומצירים אותו, אשר באמת הכל מן השמים כדי שיסתכל למרום וישא עיניו לשמים. ועכשיו בא זמן גדול ויקר מאד, הוא יום הפורים שכל אחד יכול להקל משאו בגשמיות וברוחניות, וצריכין לנצל הזמן ביום גדול כזה, שכל אחד יעורר את עצמו בכל עניני התפלה, לבקש הרבה

מצות צדקה כראוי, יפרוק את חטאיו, וכמאמר הכתוב הנ"ל "וחטאך בצדקה פרוק".

מהשם יתברך ככל אשר עם לבבו. ובעיני ראיתי, תהלה לא-ל, זה כמה שנים הן אצל עצמי והן אצל אחרים, שראו לאמץ את עצמם "אויס צו נוצען די צייט" ביום הפורים, ובקשו ממנו יתברך, הן בחיזוק התפלה מהגי תפלות, והן באמירת תהלים והן בבקשה ממנו יתברך בלשונם (באידיש), שקבלו בקשתם במשך זמן קצר אחר הפורים, ונמצאים כמה וכמה אברכים שמעידים על עצמם שתפלתם ביום הפורים עזרה להם מאד מאד.

והנה בענין התפלה מבואר¹ שכשיש שתי צרות שמבקשין רק על אחת² וכפי הבנתי הפירוש הוא שבודאי מתפללין תמיד על הרבה דברים בבת אחת (כמו כל השמונה עשרה), אבל כשבאים להתפלל באופן שרוצים לפעול דבר מיוחד העומד על הפרק, מצאתי שמועיל יותר להתפלל רק על אותו הדבר.

ועם הקדמה זו, נהגו כמה אנשים בכמה מקומות מושבות בני ישראל, במשך שנים האחרונות, שתיכף אחר המגילה בערב, לא מאריכים במסיבת מריעים וכדומה רק הולכין לישון, וקמים בהשכמה קודם אור היום, איש איש כפי יכלתו, ועוסקים בתפלה, באמירת תהלים וכדומה אחד המרבה ואחד הממעט, וממשיכים עוד אחר זה בלימוד התורה עד עת התפלה, ואז עומדין להתפלל ומקיימין שאר מצוות היום בשמחה רבה. וכל אלו שבילו יום הפורים באופן כזה, העידו שראו תועלת גדולה באותו ענין שהתפללו עליו, וגם עצם שמחתם בשמחת הפורים היתה עד אין לשער.

ומאחר שגם אנחנו בתוך הרואים גודל התעלות בכל הפורים בהנהגה זו, אף על פי שידוע הוא לכל, אמרנו לעורר

(ז) אורח חיים סימן תקע"ו סעיף ט"ו.

(ח) והוא מהגמרא דף ח' וכן בירושלמי פרק ד' בתענית.

הרבים בזה, ומי שרוצה ליהנות מזה ירויח בעזרת השם יתברך.

ימי הפורים^ט המה ימי רצון שהקדוש ברוך הוא משלים רצון כל אחד מישראל למלאות משאלותיו... גזר מלכו של עולם... להשלים רצון כל אחד מישראל לטובה.

לפי מה דקיימא לן בפורים^י כל הפושט יד נותנין לו, ואין הפירוש דוקא על הצדקה, אלא כל שפושט ופורש כפיו לפניו יתברך, ומבקש שיהיה לו חלק בתורה או בעבודתו יתברך שמו, או בשאר ענינים, הקדוש ברוך הוא ממלא מבוקשו... שאז היא עת רצון לפעול שיהיה לו גם כן חלק בתורה ובעבודה.

ובימי הפורים תוכל לפעול^{יא} גם מה שאינו בהכרח כל כך, ולכך תרעין פתוחין בפורים, כל הפושט יד נותנים לו אף שאינו צריך כו', כמו כן מלמעלה נותנים להמתפלל ושואל אף שאינו צריך.

וקבלנו שבימי הפורים^{יב} יוכל לעלות נשמה קטנה להיכל של צדיק מופלא בלי שום מעכב, וכן עולין כל התפלות לכתר בלי עיכוב.

בזה היום של פורים כאשר נקבע בלב ישראל שכל רצונם לא יהיה רק רצון ה', ממילא כל מה שישראל מבקשים הוא

(ט) אמרי נועם, חלק ג' דיבור המתחיל אמרו, דף ס"ה ע"ד.
(י) מלבוש לשבת ויום טוב, דיבור המתחיל והיה, דף ס"ו ע"ד.

(יא) מעגלי צדקה, דיבור המתחיל בגמי, דף קי"ט ע"ד.
(יב) נדבת פי, מותר שקלים, דף ח' ע"א.

שכר פרשת ויקרא - פרק כ"ג ועונש פג

רק רצון ה', ואינו נחשב למותרות כלל.. ונותן להם כל הטובות... שבזה היום יתן השם יתברך כל הטובות לישראל ולא יהיה נחשבים כלל למותרות.^ג

וזהו שעתה בפורים^ד כל אחד ואחד מישראל מה שהוא מתפלל ומבקש אפילו ביחידות, תפלתו ובקשתו באה לפני המלך מלכו של עולם ומתמלא מבוקשו... ועוד נשמעים היום... שאף מי שנתפס חס ושלום במחשבת פיגול, יתעורר היום בתשובה וישוב מחשבתו וגו'.

כל סטרא אחרא ביום רצון הזה^ה נבעתים ודואגים על עצמן, על כן יוכל כל אחד לבקש ולזכות כל טוב... כן בפורים יש סיוע ממרדכי ואסתר, כמאז דברי צומות וזעקתם, נתקבל אז עם כל תפלת ישראל שיעתירו בימי פורים שהוא עת רצון.

הסבא קדישא הרבי מרדכי מלעכוויטש זכרונו לברכה אמר פעם בפורים, כל הפושט יד נותנים לו^ו, ועל כן כל מי שרוצה לבקש ממנו איזה דבר, יבקש עכשיו^ז.

והימים האלה נזכרים ונעשים שבימים האלו אנו נזכרים לפניו יתברך לטוב ונעשים כל משאלותינו^ח.

כי ימים האלה יש להם סגולה, תיכף כשמזכירים דבר טוב על ישראל, תיכף נעשה כך^ט.

יג) סוד ישרים, אות י', דף כ' ע"ב.

יד) פלא יועץ, בדיבור המתחיל בעזרת השם יתברך, דף צ"ד ע"ב.

טו) שפתי צדיק, אות ל"ט, דף קס"א ע"ב.

טז) ירושלמי מגילה פרק א' הלכה ד'.

יז) תורת אבות, אות ע', דף ע"ו.

יח) תורת אמת, זכור שנת תר"ל דיבור המתחיל בימים, דף

ע"ג ע"ד.

אמר זקניי (בעל חידושי הר"ם) מורי ורבי זכרונו לברכה בפורים יש כל כך עת רצון שכל איש ישראל יכול לפעול אין שיעור.²

דרושים הם הימים הללו בזמן הזה לכל חפציהם של ישראל, שהקדוש ברוך הוא מאיר לנו מאותו האור שהיה אז בימי הפורים, וכל אשר יבקשו ישראל מהשם יתברך תתקבל תפלתם, אמון כן יהי רצון.^{3א}

שמעתי בשם הרב רבי יוסף דוד^{2ב} בן לאותו צדיק רבי הירש ליב מאליק, שפעם אחת היה בימי הפורים אצל הרב הקדוש מורנו הרב אברהם יהושע העשיל מאפטא, ואמר רבי יוסף דוד להרב הקדוש, הושיעה אדוני היום לתשובה שלימה, כי ביום הזה כל הפושט יד נותנין לו, והרב הקדוש נענע לו בראשו.

כל איש^{2ב} משכיל ישים אל לבו, היות בית המן ניתן לאסתר ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם, ובכל פורים מתעורר רשימו מזה, ואז בכח כל איש ישראל לאמור למלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא (דרך אמירה וציווי כענין הצדיקים גוזרים על הקדוש ברוך הוא והוא עושה) לתלות את המן ולמחות את שמו מתוך לבו של עצמו על כל פנים. אך האמירה צריכה להיות לא מהשפה ולחוץ אלא בכל אות נפשו, ובאותו חשק ורצון נמרץ שהיה אז להמן לתלות את מרדכי, ואז בודאי אמירתו תעשה פירות, וזהו שאמרו חסידי קדמאי שבפורים יכול כל איש להושע ולהתברר.

(ט) תורת חיים פרשת תשא, ובצמח צדיק, אדר דיבור המתחיל בגמרא.

(כ) שפתי צדיק, אות נ"ג, דף קס"ד ע"ב.

(כא) דברי יחזקאל, דף ל"א ע"א.

(כב) אילה שלוחה, דף קל"ג.

(כג) שם משמואל תרע"ז.

וכל מי שצריך רחמים על איזה דבר שהוא צריך להתפלל יקח פנאי לעצמו ביום התענית אסתר ולומר תחלה מזמור כ"ב בספר תהלים למנצח על אילת השחר ודרשו חכמינו זכרונם לברכה דאסתר היתה נקראת אילת השחר. ואחר כך ישפוך שיחו לפני ה' ולבקש בקשתו ויזכור זכות מרדכי ואסתר אשר בזכותם יעתר לו הקדוש ברוך הוא ויפתח לו שערי רחמים ותקובל תפילתו ברצון¹⁷.

מקובל מפי גדולי צדיקים ומתלמידי הבעל שם טוב, דסגולה בפורים להשכים בבוקר ולהרבות בתפלה ובבקשה לפני השם יתברך על כל דבר הן על בני חיי ומזוני, והן על שאר דברים, ועל כל קרוביו וכל ישראל וכעין יום כפורים שהוא יום תפלה כך פורים הוא יום עת רצון מאוד. וכן העולמות המה בשמחה וברצון, ועל זה איתא¹⁸ אין מדקדקין בדבר ובמעוות פורים (עיין שם) אלא כל הפושט יד נותנים לו¹⁹, ועוד כל השותה בפורים כאלו התענה משבת לשבת. והשותה בפורים סגולה להמתקת הדינים ונקרעים כל המסכים המבדילים²⁰.

איתא בתיקונים פורים אתקריאת על שם יום כפורים עיין שם, וזהו יום כפורים שיום כפור הוא יום כפורים... ומרדכי ואסתר פעלו שביום פורים לא יהיה שום קטרוג על ישראל כמו ביום כפורים... שהודיע להם את גודל חשיבות של ימי פורים שבימי פורים אין שום שטן ופגע רע, כמו ביום כפורים על ידי השעיר ועל כן ראו לקיים את ימי הפורים לדורות²¹.

(כד) קב הישר פרק צ"ז אות ד'.

(כה) בבא מציעא ע"ח.

(כו) שולחן ערוך אורח חיים (סימן תרצ"ד סעיף ג').

(כז) ספר סגולת ישראל פרק ס"ו.

(כח) מאור ושמש רמזי פורים.

לרבי מאיר מטעפליק היה לו מקורב אחד איש כפרי ונחשב גם כן מאנשי שלומינו והיה המנהג בטעפליק להתקבץ בפורים אצל רבי מאיר ושם אכלו אצלו סעודת פורים והיה מנהגו שבשעה שתיים אחר חצות היום כבר סגר החלונות והלאדין והדליק נרות הרבה ותיכף התחילו סעודת פורים בשמחה רבה, פעם בשנה אחת היה בין הבאים גם האיש כפרי הנזכר לעיל וראה רבי מאיר איך שכל אנשי שלומינו שמחים מאד והוא האיש כפרי יושב מן הצד ועצב מאד ושאל אותו מה זאת למה אינך שמח? הלא היום פורים ומצוה רבה לשמוח, והשיב לו הכפרי איי וואס טוט מען אז מען האט א צביה אויפן קאפ (כי היה לו כמה בנות להשיאן והבכורה היה שמה צביה ולא היתה לו אפילו פרוטה לצורך נשואין) והשיב לו רבי מאיר אם כל כך רע לך לקחת לעצמך עצה להיות במרה שחורה? הלא אנחנו קבלנו מרבינו זכרונו לברכה אז עס איז שוין גאר שלעכט שרייט מען און מען שרייט צו השם יתברך צרות לבבי הרחיבו ממצוקותי הוציאני, ולקח אותו רב מאיר בידו והלך עמו בעיגול הריקוד כי היו כולם מבוססים ולא ידעו בין ארור המן לברוך מרדכי והתחיל רבי מאיר לצעוק אל הכפרי "אם מאוד רע צועקים כך" [אז עס איז גאר שלעכט שרייט מען אט אזוי], והתחיל לצעוק צרות לבבי הרחיבו ממצוקותי הוציאני, והכפרי צעק אחריו וכן בכל פעם כשרבי מאיר צועק "אם מאוד רע צועקים כך" [אז עס איז גאר שלעכט שרייט מען אט אזוי] וכו', והוא צעק אחריו בבכיות עצומות ובשמחה רבה עד שניחר גרונו.

אחר פורים הזדמן שאחד מאנשי שלומינו נסע לדרכו והוכרח לשבות בהכפר אצל הכפרי ושרתה אותו בתו הבכירה של הכפרי וישרה בעיניו ואמר להאיש הכפרי היות שיש לי בן בגיל כזה אולי נשתדך יחד ענה לו הכפרי אני מוכרח לשאול על זה מרבי ושאל לו האורח מאנשי שלומינו מי הוא

רבך והשיב רבי מאיר טעפליקער הוא קירב אותו אל דעת רבינו זכרונו לברכה, ענה לו האורח רבי מאיר בוודאי יסכים, ונסע הכפרי ושאל את רבי מאיר והסכים ונעשה שידוך ביניהם. אז ראו עין בעין מה שקדושת פורים פועלת ובפרט תפלות ובכיות של שמחה^ט.

סיפור מהרב הקדוש רבי נפתלי הגדול זכרונו לברכה בעל סמיכות חכמים^ל, שפעם אחת בפורים שלח אליו המלך בעירו שיתפלל בעדו על ענין גדול שהיה זקוק לישועה, והרב הקדוש אכל ושתה הרבה בשמחה יתירה כראוי לפורים, ונתקבלה תפלתו והיתה הישועה, שלח המלך לחקור למעשיו, ואחרי שבאו אליו שלוחיו, וסיפרו לו שאכל ושתה הרבה ושמח מאד, שיגר אחריו, ושאלו על זה ואמר, אני יודע ומאמין שהישועה היתה לי בזכות תפלתך למעני, אבל הנהגתך היא פליאה בעיני, והשיבו הרב הקדוש, ביום זה פורים רצון ה' שנהיה שרויים בשמחה גדולה ונאכל ונשתה, וכאשר אנו מקיימים ועושים רצונו יתברך, עושה גם הוא רצוננו, וממלא כל מה שאנו מבקשים^{לא}.

(ט) מקור השמחה שו"ס אות מו.

(ל) נוסח אחר מהרב הקדוש רבי אלעזר רוקח זכרונו לברכה מאמסטערדאם.

(לא) דברי שמואל (סלאנים, דף ק"ל ע"ב).

הרוצה לחזור בתשובה - או להחזיר אחרים בתשובה יאמר תפלה זו ארבעים יום רצופים בסוף ברכת השיבנו אבינו:

יְהִי רְצוֹן מִלְּפָנֶיךָ ה' אֱלֹהֵינוּ וְאַלְקֵי אֲבוֹתֵינוּ שֶׁתַּחַתּוֹר חֲתִירָה מִתַּחַת כֶּסֶא כְבוֹדְךָ לְהַחְזִיר בְּתִשְׁבּוּבָה שְׁלִימָה כָּל פּוֹשְׁעֵי יִשְׂרָאֵל וּבְכֻלָּם תַּחְזִירֵנִי וְאֵת [פְּלוֹנֵי בֶן פְּלוֹנֵי] בְּתִשְׁבּוּבָה לְפָנֶיךָ, כִּי יִמְיִנְךָ פְּשׁוּטָה לְקַבֵּל שְׁבִים, בְּרוּךְ אַתָּה ה' הַרוֹצֵה בְּתִשְׁבּוּבָה.

מזרא מקדש

לרבים השואלים לספר להם מעשה נורא שראיתי ושמעתי וזהו העובדא: בימי השואה בחורף שנת תש"ד כשהייתי ביחד עם חבורת אנשים ליד תחנת הרכבת בעיר ראחוב, נגשה אלינו אשה אחת אלמונית ואמרה לנו: יהודים אתם יודעים למה אתם סובלים כל כך הרבה? מפני שאתם מדברים שיחות חולין באמצע התפלה ואתם מסדרים כל עסקיכם בבית הכנסת. עד כאן היו דבריה ובתוך שניות ספורות נעלמה ואף אחד לא ידע מי היא ומאין באה ולהיכן הלכה.

חתמתי שמי במוצאי שבת קודש פרשת וישב כ"ד כסלו שנת חמשת אלפים תשל"ה לבריאת העולם.
 יהודה חיים נויץ רחוב ברסלב 19 - בני-ברק

בעזרת השם יתברך

פרשת צו - פרק כ"ד

שער הגלגולים

בו יבוארו עניני גלגולים איך שכמעט כל אחד בא בגלגול,
ופרטי סדר הגלגולים, וסוד הגלגול, ואיך לתקן שלא
יתגלגל עוד הפעם שהיסורים קשים מאוד
וקשה מאוד לבא לידי תיקון

יש נשמות שמתגלגלים ביהודים, ויש שמתגלגלים בגוים
רחמנא ליצלן, ועוד כמה בחינות בגלגול

כתב בספר עבודת הקודש (חלק ב פרק לב) בשם הרב בעל
התמונה זכרונו לברכה בספר היחוד שכתב בזה הלשון,
ואין האדם נקרב כי אם בגלגול דכתיב ממזרח אביא אם זכו
שלא לערב, וממערב אקבצך שערבו, ואותם שכתוב פעמים
שלש עם גבר, גם המתערבים בחוץ גם בפנים בערוה ובעבירה
ובאיסור כגון פושעים ועזי פנים וממזרים שלא באו ממזרח
ורגלי אבותם לא עמדו בסיני, או מתקע"ד דורות השתולים
בכל דור ודור נצים וניצבים, ופירוש דבריו כפי מה שפירש
אחד מחכמי האמת, אמר ולכן פרצופי ישראל כפרצופי הגוים
דומים אלה לאלה, ולכן כשמתערבים אלה עם אלה דרך גלגול
צריך השם לקבצם מהם, שנאמר ממזרח אביא זרעך שהוא
רמז לנשמות שהיו במתן תורה, וממערב אקבצך, רמז לאותם
שנתערבו בתוך גופי הגוים שעליהם נאמר פעמים שלש עם
גבר, כענין הגליות כי גם כן יש גולים מישראל בישראל עצמם,
כגון אלו שבאו על גלוי עריות שהזרע ההוא הם עזי פנים
ופושעים וממזרים, שעליהם אמרו חכמינו זכרונו לברכה
פנים שלא עמדו בסיני, או הם מאותם תתקע"ד דורות שעמדו

להבראות ולא בראם השם יתברך, אלא ששתלם בכל דור ודור והם הנקראים בתורה נצים ונצבים.

עוד כתב הרב זכרוננו לברכה: ובכן ראיתי רשעים קבורים ובאו עד כי לא יחפוץ במות הרשע כי אם בשובו, והיו פנימיים בסוד ועמד כלם צדיקים, והחוץ ילך בחוץ הפנים בפנים כי סוף האדם למות, ופירושו שיש נפשות רשעים שהיו בראשונה, ועוד באו פעם שנית בדרך הגלגול בגופים של ישראל, כמו שנאמר ובכן ראיתי רשעים קבורים ובאו ממקום קדוש וגוי, ר"ל שבאו מן האצילות ולשם הם חוזרים כי לא חפץ השם במיתת הרשעים כי אם בשובם מדרכם וחיו וכו'.

והמאור הקדוש רבן שמעון בן יוחאי עליו השלום אמר בספר התקונין, (ח"ז ו' כ"ב ע"ב) ואם שלש אלה לא יעשה לה לשכינה ויצאה חנם אין כסף, אין לו בושת פנים מהשכינה חצוף הוא, והן כל אלה יפעל א-ל פעמים שלש עם גבר ובשביל כך כי היא כסותה לבדה זהו גלגול ראשון, היא שמלתו לעורו זה גלגול שני, במה ישכב זה גלגול שלישי, עד כאן.

יש בחינת גלגול נשמה ויש בחינת עיבור נשמה

ומלבד שענין זה מקובל ביד חכמי המשנה והתלמוד מן הנביאים עד משה בסיני, עוד ראתה החכמה העליונה לרשום רשמים וסימנין בתורתו הקדושה, ולרמוז רמזים מהם יתגלו שערי אורה למקבלי האמת בסוד המופלא הזה מהם הרמז באמרו הן האדם היה. ואמרו חכמי האמת זכרונם לברכה כי הוא כמו איש היה, ומשה היה, ומכאן למדו שאין אנו בראשונה, וכן ומשה היה רועה בסוד ויהי הבל רועה, ויובן הענין משם משה כלומר אותיותיו, כי הסכימו למעלה בו עם בתיה בת פרעה לקראו

בשם זה בחכמה עליונה ולא נשתנה בסוד מ'מכון ש'בתו הישגית, ובסוד מ'ה ש'היה ה'וא, והוא עליו השלום אמר ויתעבר השם בי, ואמרו חכמי האמת כי הוא מלשון עיבור והוא בסוד העיבור, וכן אמרו במה שכתוב פוקד עון אבות על בנים וגוי' כי הוא בסוד העיבור, כי יפקוד על הרשע פעמים שלש ועמו הם רבעים, ומצוות היבוס הוראה עצומה ועדות גדולה על הענין הזה, ואי אפשר לשום חולק לחלוק עליו מדרך סברה, כי הוא קבלה מפי החכמים והחכמים מפי הנביאים עד משה עליו השלום בסיני.

**רשע וטוב לו צדיק ורע לו, הוא לפעמים מחמת
מה שהיה בגלגול הקודם**

והרב רבינו בחיי זכרונו לברכה כתב בזה הלשון, וצריך אתה לדעת כי הענין הזה חסד המקום על ישראל כדי שיזכו הנפשות לאור באור העליון, וכמו שאמרו רבותינו זכרונו לברכה כל ישראל יש להם חלק לעולם הבא, והענין הזה תמצאנו במליצת אליהו מפורש שאמר, הן כל אלה יפעל אל פעמים שלש עם גבר, להשיב נפשו מני שחת לאור באור החיים, יאמר הכתוב פעמים שלש היא מאירה באור החיים אשר על פני האדמה כדי להשיבה מני שחת וכו'. אמרו במדרשו של רבי נחוניא בן הקנה, מפני מה רשע וטוב לו צדיק ורע לו, מפני שהצדיק כבר היה רשע לשעבר ועתה יש לו עונש, וכי מענישין על ימי הנערות, והאמר רבי סימון שאין מענישין אלא מבן עשרים שנה ומעלה, אנא לא בחיי אמרי אנא דאמרי שכבר היה לשעבר אמרי, אמרו לו חבריו עד מתי תסתום דבריך, אמר להם צאו וראו משל לאדם שנטע בגנו כרם ויקו לעשות ענבים ויעש באושים, ראה שלא הצליח נטעו וגדרו ופרצו ונקה הגפנים מן הבאושים ונטעו עוד שנית, ראה שלא הצליח גדרו ונטעו פעם אחרת. אחר שנקהו, ראה שלא הצליח,

גדרו ונטעו עד כמה אמר להם לאלף דור דכתיב דבר צוה לאלף דור, והיינו דאמרינן תתקע"ד דורות חסרו בעולם, ועמד הקדוש ברוך הוא ושתלן בכל דור ודור עד כאן.

ומה שאמר עד כמה אמר להם לאלף דור, אין הכוונה שלא יזדקקו הנפשות עד אלף דור, אלא לומר שיתנהג מנהג זה עד אלף דור שהוא סוד ימות עולם, אבל בלי ספק בכל שמיטה יזדקקו הדורות, שהרי אמרו במדרש עצמו שקודם בוא משיח בן דוד יכלו הנשמות שבגוף, ואז יזכו החדשות לצאת, ואז בן דוד זוכה להולד כי נשמתו חדשה בכלל האחרות, ובזה נשלמה הכוונה בזה הפרק, עד כאן לשונו.

ענין הגלגול הוא חסד לישראל, כדי שיבואו כולם לתיקונם הראוי.

ושם בספר עבודת הקודש (חלק ב פרק לג) כתב עוד בענין הגלגול וזה לשונו: עם שענין הגלגול שאמרנו הוא חסד המקום ברוך הוא על ישראל, כדי שיזכו כולם לאור באור החיים, עוד יש טעם עמוק ואמיתי בדבר, והוא כי כבר התבאר בזה החלק כי ביאת האדם לעולם הזה צורך גבוה, והוא תיקון הכבוד, והתיקון ההוא אי אפשר שיושלם כי אם בעסק התורה וקיום מצוותיה, וההשמר מעבור על כל מה שהוזהר עליו ממצוות לא תעשה, ואז בהיותו משלים התיקון ההוא כראוי דבק בפאת הטוב שבעץ הדעת שנמשך אחריו באלה החיים וזוכה אל המלבוש ההוא שבארנו, ובו נהנה מזיו השכינה, וכמו שמצינו בתחלת צמיחת האומה שנשאב בהם זוהמת הנחש הערום בסיבת חטאו של אדם הראשון כתיב בהם ואת ערום ועריה, לפי שעדיין לא נשלמו במצוות והיו ערומים מהכבוד והזיו העליון, ואחר שנצרפו מהזוהמא ההיא בכור

הברזל במצרים מקום שנלקחה משם לו החזירוה, אז זכו להתלבש בזיו השכינה וכמו שכתוב וענך עומד עליהם :

ואם האדם לא השלים התיקון ההוא ועבר על מה שהוזהר עליו בתורה, הנה הוא גרם הקיצוץ והפירוד בייחוד ובלבל צורתו וקצץ נטיעותיה והחריבה, כי דבק בפאת הרע שבפך הדעת ומעתה נמסר בידו וברשותו להענישו ולייסרו, ואחר שבפעם הראשונה שבא לא זכה לתקן מה שנברא לתקנו ולהשלימו והוא צריך על כל פנים לתקנו כי לא די בזולת זה ואי אפשר באופן אחר כלל, לזה ראתה החכמה העליונה שישוב לימי עלומיו שנית ואם לא נתקן בשנית שיבא גם פעם שלישית, וכענין הן כל אלה יפעל א-ל וגוי, והנה הוא מקבל עונש וייסורין בזה העולם חלף עבירותיו שעבר כבר, ומשתדל לתקן את אשר עוותו בתשובה ומעשים טובים, ובזה נתקן וזוכה להתלבש בזיו השכינה לאור באור החיים, וענשי גיהנם יספיקו לייסר הנענש על עברו חוק והפרו ברית התורה ואז ינקה מאלתו, אבל תיקון הכבוד שהוא התכלית שנברא בעבורו ואין שלמות בזולת זה כלל ולא סגי בלאו הכי במה יתוקן ובמה ימלא החסרון והוא לא טרח ולא הכין בערב שבת, יתאמת אם כן שאי אפשר להשלים ולמלאת החסרון, כי אם בשובו לימי עלומיו פעם אחר פעם עד אשר יצליח אשר שלחו ונברא בעבורו שהוא תיקון הכבוד ועיקר התכלית, וממנו ימשך התועלת העצום אל הגורם שיאכל בטובה יגיע כפיו יאכל ויהנה מזיו השכינה, ובזה נעשה ונשלם החפץ והרצון העליון, וכל עוד שלא נשלם על ידי האדם הרי הוא כאלו לא בא ולא נברא, וצריך על כל פנים שיבא ויברא להשלימו, כי כן היה הרצון מתחלה, וכן פעם אחר פעם עד השלימו את דבר השם דבר השם ממש.

רבן שמעון בן יוחאי ע"ה מגלה לנו (ת"ז ו' נ"ב ב') הפשט של שארה כסותה ועונתה וגו', ואין מי שיבקש מזון שהוא שאר השכינה, כסותה זה כסות של מצוה, כסות של ציצית ועיטוף שלו, ותפילין של יד, שנאמר בה תפלה לעני כי יעטוף, ועונתה - קריאת שמע בעונתה, ואם שלש אלה לא יעשה לה לשכינה ויצאה חנם אין כסף

והמאור הקדוש רבן שמעון בן יוחאי עליו השלום (ת"ז ו' נ"ב ב') אמר בספר התיקונים, ועוד הם שואלין מזון כסות ועונה שהיא עונת זווגם שנאמר בה שארה כסותה ועונתה וגו', ואין מי שיבקש מזון שהוא שאר השכינה, כסותה זה כסות של מצוה, כסות של ציצית ועיטוף שלו, ותפילין של יד, שנאמר בה תפלה לעני כי יעטוף, ועונתה - קריאת שמע בעונתה, ואם שלש אלה לא יעשה לה לשכינה ויצאה חנם אין כסף, אין לו בושת פנים מהשכינה חצוף הוא, והן כל אלה יפעל א-ל פעמים שלש עם גבר, ובשביל כך כי היא כסותה לבדה זהו גלגול ראשון, היא שמלתו לעורו זה גלגול שני, במה ישכב זה גלגול שלישי, עד כאן.

עוד כתב שם וזה לשונו: ולשלמות מה שאנו בביאורו מענין הגלגול אכתוב מה שמצאתי לאחד מהחכמים זכרונם לברכה תשובת שאלה בענינו, וזה לשונו כבר ידעת כי כל דבר שב לשרשו וזה דוקא בשלא הוסיף עליו או גרע ממנו, דכתיב והרוח תשוב וגו', אבל כשהשחית האדם דרכו הנה נתבלבלה צורתו והמשיכה עליה רוח ממקום טמא, לפיכך אינה ראויה שתשוב לשרשה הקדוש כי כסתה כלימה פניה ועלתה חלודה עליה, וצריך למסור אותה ביד המדרגה החיצונית שחטא בה והמשיך מרוחה עליו ועל צורתו כאמרם זכרונם לברכה יורד ומשטין עולה ומקטרג נוטל רשות ונוטל נשמה.

והרי המדרגה ההיא חוזרת לנקות ממנה מה שהמשיכה זאת הצורה עליה ממנה, והרי הצורה ההיא מתלבנת שם, ואזי אחר ליבונה זוכה לשוב לשרשה שהוא גן עדן של מטה שמשם לקחה מלבוש שהיא גויה רוחנית וגן עדן זה כסא לגן עדן של מעלה, וגן עדן של מעלה כסא לאצילות, ושואבת שם משרשה וזוכה לעלות לחזות בנועם השם ולבקר בהיכלו בתוספת גדולה מאשר היה לה קודם שבאה לזה העולם השפל, ולפעמים המלאך המלמד עליו סניגוריא זוכה בדין שתצא זאת הצורה מגיהנם מתוקף הצער ההוא ויחזור לימי עלומיו ויתלבש בטיפה הראויה לה ותזדכך בזה העולם על ידי יסורין, ולפעמים על ידי יבם או על ידי אחר קרוב אל היושר, ולפעמים יוצא מן היושר לפי מעשיו הראשונים בנקות ממנו קצת ויבא בממזר או בחלל או בנתין או בגוי גמור לפי המשכו אחר מדרגות האילן החיצוני.

ויש מי שמתקן ובטל ממנו ענפי האילן והוא בהחלט או על הרוב ויתקן באחרונה, ויש מי שיוסיף על חטאתו פשע להשמדו עדי עד כי הכל צפוי והרשות נתונה, וכשבא לפעמים בגוי לפי מעשיו הראשונים בא בגוי עז פנים משחית ומחבל, הנה מצד בחירתו אפשר שחוזר ומתקן ובאין עליו יסורין ונתקן בצד מה, וראוי שיתגלגל פעם אחרת במציאות גוף יותר קרוב אל הקודש, אבל עדיין בא בגיות והוא מחסידי אומות העולם, והנה יזדכך פעם אחרת לבא בקהל אחר שיתגייר על דרך גלגול, והנה שב כל דבר לשרשו אם בנקיון של גיהנם או בנקיון של גלגול.

חילוקי הגלגול אי אפשר לעמוד עליהם

ולפעמים יתגלגל על היותו בלי ענף שהניח בעולם הזה, ואם בשביל שהוא חסר מלהשלים אי זה אבר מאבריו לפי שבחסרון הרי הוא פגום ואין ראוי שישרה

השלם על הפגום, ולהשלים הפגימה והחסרון ההוא חוזר ומתגלגל בגלגולן של נביא וכיוצא, וחלוקי הגלגול אי אפשר לעמוד עליהם שהם סוד העיבור שעיקר שרשם הוא בחכמה עליונה שהיא המחשבה, ואפילו משה רבינו עליו השלום לא השיג בשלימות סוד רשע וטוב לו וכו' צדיק וכו' שהוא סוד הגלגול כאשר נאמר לו בגלגול של ר' עקיבא שתוק כך עלה במחשבה וכו', עיין שם.

אלו עסקו ישראל בתורה, אין צורך לגלגולים, כי אין הגלגול אלא להשלים חסרון התשובה

ובספר הקדוש ספר חסד לאברהם (מעין א, נהר יב) כתב מענין הגלגול בזה הלשון: גלות ושעבוד מצרים לישראל, ואין ספק כי השכינה ירדה עם ישראל בגלות כנזכר בזוהר שמות על הפסוק איש וביתו באו עיין שם, וסוד גלותם היה קשה מאד יותר מגלותינו זה, מפני ששכחו תורת השם, וכיון שפרקו עול תורה ומצוות נתנו עליהם עול דרך ארץ, דהיינו הקליפות העמיסו עליהם מכות ופצעים, והטעם כי עיקר גלות הוא צירוף לנשמות המזוהמות במעשים המגונים, ושם נתגלגלו כל הדורות, ואלו עסקו בתורה ונטהרו בתוכחת התורה בתשובה מה צורך לגלגולים, שאין גלגול אלא להשלים חסרון התשובה, ולזה אילו עמדו ישראל בצדקתם לא היו צריכין לצירוף השלכת הבנים ליאור, ולא אל העבודה קשה בחומר ולבנים וגוי לכל אחד ואחד, וכיוצא, ויש חייב אלף מיתות חוזר ובא וחוזר ובא עד שיצטרף, ולכן נכנסו תחת גזירות הקשות.

תשובה אחת יפה מכמה גלגולים ומיתות

אמנם אילו היו צדיקים היו נתקנים בתורה ובמעשים טובים ובתשובה, כי תשובה אחת יפה מכמה

גלגולים ומיתות, ומאחר שהם פרקו עול תורה ואחזו בגלגולי מצרים לכן לא היו מספיקין לתקן כי אם בסוד הגלגול, ונתן הקדוש ברוך הוא בעצתם דהיינו שכינה בתוך השרים, ואמר לו הבה נתחכמה פן ירבה כדי לגלגל טהרתם, ואילו עשו כאבותם היו מכניעים הקליפות והשביתו אותם, והם לא רצו, וירדו תחת רשות של הקליפה וכל הצלם והתמונות לחיצונים שעמד מנבוכדנצר ואילך הכל היו יחד במצרים.

כאשר עוסק האדם בתורה נפדה מן הגלגול, כי פדיון הגלגול והגלות הוא תורה לשמה

ושם בספר הנזכר לעיל (מעין ב, נהר ז) כתב: הענין שעם היות שיעסוק האדם במצוות ויטיב דרכיו לא יועילהו זה לבד לעולם הבא, מפני שכל עסק האדם בעולם הנשמות אינו אלא בתורה ואם כן עיקרו הוא שיעסוק בתורה, ואז על ידי התורה יזכה לעולם הנשמות שהוא עולם הבא, ולזה אם לא ידע לעסוק בתורה חייב לגלות דהיינו גלגול, ופדיון הגלגול והגלות הוא התורה מפני שאין ראוי שיהיה בין הצדיקים כאבל ושותק בלי תורה וכו', ולזה אם לא עסק בתורה צריך להתגלגל ללמוד תורה, אמנם כשיתגלגל עבור זה יתגלגלו נפש רוח ונשמה יחד ואין קשר השלשלת נותר חס ושלוש, משא"כ בשאר המתגלגלים בסיבת עון שלא הצליחו בעבודה כמש"ה הן אלה יפעל א-ל, פעם ראשונה מתחדשת הנפש בנפש חדשה והראשונה נכרתת, וגלגול הבי' ברוח חדש והרוח הקודם עם נפש הקודמת נכרתים, ובגלגול הג' הנשמה משתנה ומתחדשת ברוח ונפש חדשים, וזהו טורח גדול כנזכר בתיקונים, וזה סוד ג' גלויות שגלו ישראל ואינם נגאלים כי אם בזכות התורה כדי להיות גאולתם שלימה.

לפעמים מלבישים את הנפש בחיה ובבהמה טהורה או טמאה, ולפעמים בעוף ובכל החי, הכל לפי העון

ובספר הקדוש חסד לאברהם הנזכר לעיל (מעין ד, נהר כז)

כתב עוד בענין הגלגול וזה לשון קדשו:

הנה הענין חמריה דרבי פנחס הוא ענין מתמיה, וכי הבהמה היא בת עונשין כנראה מן הזוהר שהיו מענישין אותה על שעמדה במקום בלתי טהור, וכן שאר עניינים כנזכר בזוהר. האמנם מזה יתבאר סוד הגלגול כי לסיבת הכרת תכרת הנפש ההיא עונה בה, מלבישים הנפש בחיה ובבהמה, פעמים טמאה ופעמים טהורה, ובעוף, ובכל החי מכל בשר, הכל לפי העון, ותתלבש שם עד ירצה עונה. ולפעמים לא יספיק זה אלא יגזר עליה מיתת עצמה, אם ישרה בעיני בוראה תהיה בהמה לקרבן, ואם לאו לאכילה, ואם לאו נבלה לכלבים, ואם לאו בגמל וחמור, ואם לאו במיתה קשה אפילו בחמור או בכלב, הכל לפי הענין, וזה היה כח חמורו של רבי פנחס, וזכה שם להטהר קצת, ומענישים הנפש ההיא כראוי לה, והנפש המתלבשת בבהמה ישיג ויראה כשד מן השדים, מפני שאין קשרה בחומר הבהמה כקשר הנפש בגוף האדם, והוא ענין גלגול ועיבור, באדם תתגלגל, ובבהמה תתעבר, ויש לה פירוד מהחומר קצת ושם מצטערת צער גדול לא ישוער לאדם.

מי שמתגלגל בתלמיד חכם ומי בעם הארץ

ושם (במעין ד, נהר לב) כתב בזה הלשון: לבאר סוד שורש

נשמת תלמיד חכם ועם הארץ, וסוד גלגול נשמת

משה רבינו עליו השלום בגלות.

הענין שרבי שמעון בר יוחאי עליו השלום נכנס לעולם

הנפשות אל הדקות ההוא בחסידותו, ושם עסק

בתורה עם נפש רעיא מהימנא, וחיבר שם הרעיא מהימנא לצורך הדור כנזכר בתיקונים.

**התלמידי חכמים וכשרים הם ניצוץ ממשה רבינו עליו
השלום, ועמי הארץ העזים והקשים הם גלגול של קליפת
לילי"ת הרשעה**

וגם עתה רעיא מהימנא מתנוצץ בסי רבוא ממש נשמתו סובלת צער קדושי בני ישראל שאינם יכולים לפרות ולרבות בתורתם, בהתנוצצות נשמתו בת"ח מפני צער עניים בגלות, והיינו והוא מחולל מפשעינו וגוי, מפני שעל ידי חטאי ת"ח הקדוש ברוך הוא גוזר עליהם גזירות עוני בגלות, נמצאת נשמת משה רבינו עליו השלום מצטערת בצער עונש עווננו ופשעינו, הנה כשירי ישראל הם מקום גלגולו ועיבורו והתנוצצותו, אמנם שאר עמי הארץ הקשים והעזים הם ניצוצות חיצונים שפזרה לילית הרשעה בישראל, והם הם עזי פנים בעלי זרוע המצערים תלמידי חכמים ומתאכזרים כנגדם, ועל זה רמז משה רבינו עליו השלום ויתן את רשעים קברו, ירצה הוא מתנוצץ בצדיקים, והצדיקים הם בין שאר הרשעים עזי פנים שבדור כאלו משה רבינו עליו השלום קבור בין הרשעים, עד כאן לשונו.

עוד כתב שם בספר חסד לאברהם (מעין ד, נהר נד) וזה לשונו: ולזה יוכבד אם משה היתה גלגול חוה, ואולי גם עמרם הוא גלגול אדם, ולכן מת בעטיו של נחש, והוא פירש מן חוה אשתו יוכבד ק"ל שנים כדי שבאותם ק"ל שנים ימשכו אותם נגעי בני אדם קדמאה ויבואו לעולם, ואחר שכלו כולם מלבא לעולם, אז חזר עם אשתו והוליד למשה רבינו עליו השלום לתקן אותם הניצוצות שלו, דוגמת שת שנולד אחרי שחזר אדם עם חוה אשתו, ושת

הוא גלגול משה, וראה איך כל דרכי הא-ל יתברך מכוונת ביושר.

עונש השלישי שהוא הגלגול קשה יותר משנים הראשונים, שהם תשובה ויסורים, מיתה וגיהנם

ובמעין ה' (נהר י') כתב: ובענין החטא והפגם בעשייתו כן ממש תיקונו בתשובתו והוא טהרה היותר נכונה שבכל טהרת העונות, ומיני הטהרות הם ג', א' תשובה ויסורין וכיוצא, הב' מיתה וגיהנם, הג' גלגול, וכל אחד קשה מחבירו, והיותר טובה מכולם היא התשובה שממש כמו שהגבירו במעשיו כן מבטל כחו במעשיו מדה כנגד מדה וממש מכבה האש הנבער בעבירותיו. ויש עון גורם פגם בנפש ונתקן בגיהנם. ויש עון פוגם בספירות ונתקן בגלגול, ויש צריך תיקון בגלגול ובגיהנם. אמנם התשובה מוחקת הכל ומתקנת הכל.

ובמעין ה' (נהר יז) כתב: והענין כשהרוח הולך נע ונד בתוך כף הקלע בורח מן השטן, ומכניס עצמו בדומם או בצומח במקום הגזור עליו והראוי לו, ואז כשנכנס בגוף אין יכול להזיק לו השטן, וגם כן תבין הפסוק אסוף אסיפם וגו', וגם כן פסוק ואספת דגנך וגו' פי' באכילת הצומח ואכלת ושבעת, שהיא שביעת הנפש מן הנאבד ממנו תאסוף הניצוצות המובלעות בתוכו שהם דגנך וגו' דגנך ממש, ונתתי עשב בשדך לבהמתך ואחר כך ואכלת ושבעת שהיא שביעת הנפש מן הנאבד ממנה, השמרו לכם אם לא תשמרו דברי תורה וסרתם וגו', ועצר את השמים וגו' שישאר העולם יבש, והאדמה לא תתן את יבולה ויהיו הניצוצות מובלעים בתוכה, וזהו ואבדתם מהרה כי זהו האיבוד שלהם, וזה שאמרו רבותינו זכרונם לברכה גדול יום גשמים כקיבוץ גליות וכי'.